

VIHARNIK

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC R. O.

[26]

LETO XXII ŠTEVILKA 7-8

JULIJ-AVGUST 1991

POŠTNA PLAČANA

Trženje v kriznih časih

Razmere na domačih tržiščih se spreminjajo tako naglo kot nikoli doslej. Vedno več je novih okoliščin, s katerimi v normalnih gospodarstvih ni treba računati, pri nas pa so, žal, vsakodnevno nove neprijetnosti.

Lesna je sorazmerno veliko podjetje v svoji — to je lesnoindustrijski panogi. Serijska proizvodnja zahteva veliko tržišče, ne samo po kupni moči, ampak tudi v geografskem smislu. Za uspešno trženje pa se je potrebno hitro prilagajati in sprejemati ter izvajati takšne poslovne odločitve, ki bodo v danih razmerah dale optimalne rezultate.

Kaj lahko pričakujemo na tržiščih v teh nemirnih časih?

Skoraj zanesljivo bo še precej časa trajala kriza ter bo kupna moč še nadalje usihala. V nemirnih časih bo prebivalstvo že tako zmanjšane prihodke bolj usmerilo v potrošne dobrine. Ni slučajno, da je po statističnih podatkih v letošnjih 6 mesecih edino proizvodnja pijač večja kot v enakem obdobju lani, v vseh drugih panogah pa izrazito, ponekod drastično zmanjšana.

Naši izdelki spadajo v skupino trajnih dobrin ter so v nadpovprečnem kvalitetnem in cenovnem razredu in za mnoge ne pomenijo ravno eksistenčne nuje.

Na jugoslovanskih trgih bo največji padec prodaje na območju Srbije s pokrajinama, ki je bila v nekaterih naših programih udeležena (v normalnih časih) tudi preko 30 %.

Negotovost plačil za dobavljeno blago bo še večja kot doslej. Dodatne težave in povečani riziki izhajajo tudi iz neupoštovanja pravnega reda. Posebne takse, različne reorganizacije, odcepitve poslovnih enot, spreminjanje žiro računov in podobne metode so v glavnem le bolj ali manj prikriti oblike kraje. Tudi poslovne enote Lesne v Srbiji niso izvzete.

Prilagojena strategija trženja v naslednjem obdobju bo terjala iskanje novih poti in možnosti.

Povečanje izvoza je prva naloga v tej smeri. Tu se kažejo solidne možnosti. Na domačem trgu bomo bolj intenzivno tržili na območju Slovenije in v nekaterih bolj zanesljivih območjih. Potreben bo bolj neposreden stik s končnim kupcem, zato bo nujno intenzivirati tržno komuniciranje in uvesti več direktnega trženja.

V trženju z območji s povečanim rizikom bomo še posebej previdni. Na teh območjih bomo skušali ugotoviti in povežati njihov interes. To bo gotovo pomenilo več naturalne menjave (blago za blago) in različne kompenzacije. Še posebej je pomembno, da so tržne aktivnosti posameznih družb Lesne med seboj koordinirane in odprte. V tem se bodo pokazale in izkoristile prednosti poslovnega sistema Lesne.

Đuro HARAMIJA

VIHARNIK ŠT. 7

Vojna v Sloveniji je onemogočila tudi izid VIHARNIKA v prejšnjem mesecu. V dneh, ko ceste niso bile prevozne zaradi barikad, bi morali dostaviti gradivo v mariborsko tiskarno. V uredništvu smo se odločili, da letos julijske številke ne bomo izdali, izšla pa bo avgusta, kar prejšnja leta ni bilo v navadi zaradi letnih dopustov.

V uredništvu smo se tudi odločili, da objavimo še tiste prispevke, ki so nekoliko starejši, pa še vedno aktualni.

Hvala za razumevanje!

Uredništvo

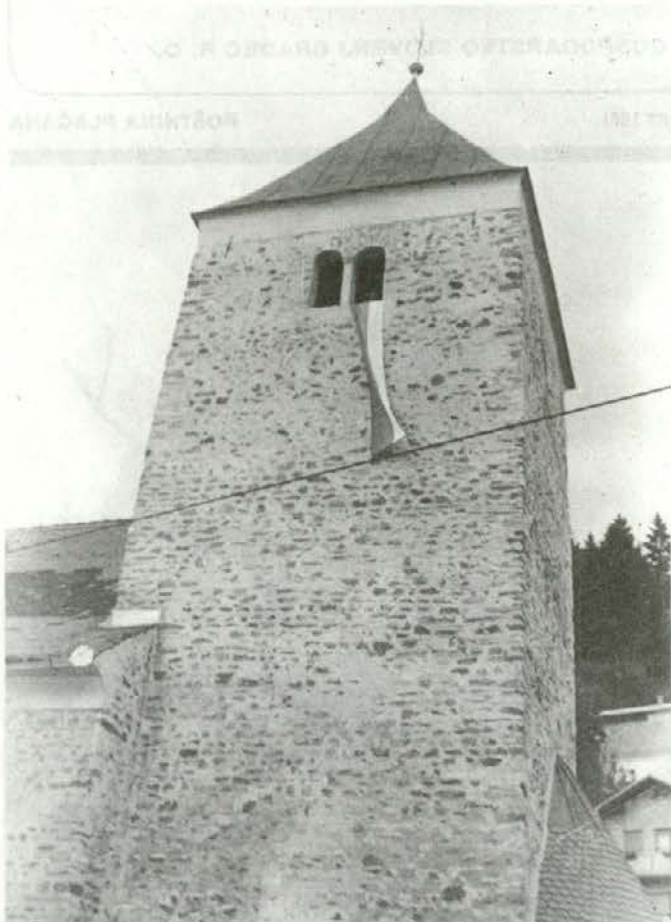
OB RAZGLASITVI SAMOSTOJNE DRŽAVE SLOVENIJE
ČESTITAMO BRALCEM VIHARNIKA

Nekaj utrinkov s praznovanj ob razglasitvi samostojne države Slovenije po naših krajih
26. junija 1991

PRAZNIK OB RAZGLASITVI SAMOSTOJNOSTI SLOVENIJE V DRAVOGRADU

Dravograjčani so samostojno državo Slovenijo počastili s proslavo na trgu pred cerkvijo sv. Vida. Občane je nagovoril predsednik skupščine občine Vinko Podržan. Pripravili so tudi kulturni program, ob za-

ključku proslave pa je nekaj deklet prineslo med ljudi pladnje s šampanjcem. Po proslavi je slavje na trgu nekoliko zmotila nevihta, nič pa ni moglo preprečiti veselja v srcih ljudi.

Prva slovenska zastava v Dravogradu je zavihrala z zvonika cerkve sredi mesta.

Lipo so zasadili: predsednik občine Vinko Podržan ter naša sodelavca Drago Jurhar in Rado Krpač.

Dravograjčani so lipo zasadili pred cerkvijo sv. Vida. Sadiko so slavno pripeljali s kočijo.

Škotski državljani David Grant, ki je ravno v tem času bival s svojo družino v Dravogradu, je zaključil kulturni program z igranjem na svoj priljubljen instrument dude. Napovedovalka programa ga je predstavila kot zadnjega jugoslovanskega in prvega slovenskega turista v Dravogradu.

I. Robnik F. Jurač

SLAVJE V SLOVENJ GRADCU

Slovenjgradčani so lipo zasadili pred skupščinsko stavbo svoje občine. Med kulturnim programom je podpredsednik SO prebral poslanico generalnemu sekretarju OZN

V Slovenj Gradcu je lipo zasadil predsednik SO Ivan Uršič

Slovenjegraško lipo je posvetil župnik Albert Bohorč

Praznovanje dneva samostojne Slovenije v KS Šmartno pri Slovenj Gradcu

Lep in slavnosten večer je bil takrat, 26. junija v Šmartnem. Obe stranki OO SDK in KO SKZ — LS iz Šmartna sta skupaj s KS, taborniki in ZB pripravili kulturni program z zasaditvijo lipe kot stoletnega simbola slovenskega naroda. Velika množica zbranih je potrdila, da tudi Šmarčani znamo strniti svoje vrste, če je treba. Na začetku smo prebrali skupno izjavo, v kateri smo izrazili podporo Skupščini republike Slovenije, njenemu predsedstvu in izvršnemu svetu v prizadevanjih za dokončno osamosvojitve republike Slovenije in hkrati pozvali slovensko vladu k pospešitvi osamosvojitvenih procesov. V sporočilu zanamcem, ki smo ga položili pod korenine lipe, smo zapisali, da je 26. junij dan, ko smo izsanjali stoletne sanje naših dedov in udejanili hrepenenja bojnikov za staro pravdo. Lipo smo posadili pred žup-

niščem, na kar je sledila njena posvetitev, ki jo je opravil šmarški nadžupnik Franc Rataj ob pesmi cerkvenega pevskega zbora. Dekleta v narodnih nošah so zbranim ponudila kruh s soljo in kozarec penečega vina. Kulturni program se je nadaljeval na igrišču pred šolo, kjer so taborniki dvignili na jambor slovensko zastavo in moški pevski zbor KOPE je ob tem zapel Zdravljico. Ob kresu se je nadaljeval kulturni program z nastopom že uveljavljenega domačega ansambla SAMARJAN in recitatorjev. Celourni program je zaključila z venčkom narodnih folklorna skupina iz Šmartnega. Slavje je trajalo do jutranjih ur.

Veselili smo se svobodni in samostojni. Prvič in nikoli in nikdar zadnjič. Osupli, zgroženi in prestrašeni smo se zbudili prvi dan naše samostojnosti. Žal, so mnoge po-

Sloveniji zbudili tanki, ki so brezobzirno in kruto uničevali vse pred seboj. Danes vemo, da so vsa ta grozodejstva počeli za ceno popolne izgube mednarodnega zaupanja in izgube vseh vrednot, ki jih svet in Evropa priznavata. Za nobeno vojno ni opravičila. Nobena država se ni rodila brez krvi, kar so naši fantje v pogumni obrambi za domovino tudi dokazali in tosi naj barbarski okupator zapomni za zmeraj.

Naša lipa osvoboditve že širi svojo krošnjo pod slovensko nebo in prepričani smo, da bo globoko zakoreninjena kljubovala vsem viharjem. Enega je tako ali drugače že previharila. Na prireditvenem prostoru Šmartno je KO KZ — LS postavil tri močnejše mlaje, ki jih bo podaril kmečki zvezki Dravograd, ki je v vojni vihri doživela veliko gmotno škodo. Marija Rotovnik

KAKO BOMO ŽIVELI V SAMOSTOJNI SLOVENIJI

Veliko je ljudi, ki lahko hitro najdejo stik z drugimi ljudmi, spet drugi pa imajo s tem velike težave.

Najbolj pogost in razumljiv pojem nam je »stik pri elektriki«. Ko prideta v stik dva pola, se strne tok energije. Brez tega stika ne gori nobena luč, ne deluje noben stroj. Nekaj podobnosti je pri človekovem stiku. Dve samostojni osebi s svojo zgodovino, s svojo usodo, s svojim življenjem in mišljenjem, prideta skupaj, vzpostavita stik. Začne se pretakati življenje. Če si podata roko, čutita toploto, moč. Če si zamenjata misli, občutke, čutenje, povzročita še čuten tok. Vse javno in zasebno življenje se sestoji iz neskončno veliko takšnih stikov.

Takšne misli so me obhajale, ko se je bližal 26. junij. Kako bo? Kako se bomo

obnašali? Si bomo znali seči v roke in si izreči tople besede? V svetopisemskem izreku piše: »Sleci staro oblačilo in obleci novega, da boš vreden spoštovanja bivati med svojimi.« Mislim, da imajo sedaj naši krojači veliko dela, ko nam krojijo nova oblačila. Jih bomo oblekli? Bomo začutili duh karantanske ljubezni iz Gosposvetkega polja? Strah mi stiska srce ob misli, da bi nas spet kdo poskusil podjarmiti.

Ob tem sem se spomnil še Vodnikovega napeva: »Čuj, ti Slovenec, tvoja zemlja je zdrava, um ti je dan...«

In ko bomo sami oblikovali svoj čas, bomo morali bolj misliti na medsebojne odnose, da bodo pravi, pristni in jih gojiti med znanci, prijatelji, še posebej pa med mladimi.

Težko je biti človek v polnem pomenu besede. Morali se bomo bolj potruditi in se posvetiti tudi sosedom, brez izgovora: »Nimam časa!« Moramo se naučiti biti složni, saj bomo le tako močni.

Vedeti moramo, da vsak kontakt med ljudmi ohranimo tudi s taktnostjo, z občutkom za sočloveka. Občutiti moramo, da smo potrebni drug drugemu. Vsemu temu pa naj bi v naši mladi državi botrovalo še zaupanje.

Slovenci, ki imamo v svojih srcih še vero, ne smemo pozabiti na našega boga z besedo »nimam časa za pogovor z njim«. Nekoč nas večni sodnik ne bo vprašal po času, niti po imetju, temveč nas bo vprašal, koliko smo ga ljubili.

Viktor Levovnik

GOSPODARJENJE

Programski razvoj Lesne in lesarstva v Sloveniji

Dne 12. junija so strokovni delavci, predvsem inženirji (DIT) Lesne imeli posvet, na katerem so obravnavali »programski razvoj Lesne«. Gre za obsežen dokument, ki je bil pripravljen in predlagan v obravnavo že lani spomladi, vendar je ostal nekako ob strani zaradi bolj aktualnih razprav in dogodkov v zvezi z uvajanjem novo formiranih družb Lesne in s tem v zvezi z nekaterimi reorganizacijami.

Čeprav so dokument »Programski razvoj Lesne« na posvetu nekateri prvič spoznali, so prisotni sprejeli nekaj pomembnih zaključkov. Ti se nanašajo predvsem na zahtevo po čvrstejši programski razvojni povezanosti, na še močnejšem marketinškem nastopu, po uvajanju projektnega pristopa pri razvojnih programih in s tem v zvezi na potrebo po teamskem delu. Posebej je bila poudarjena potreba po utrjevanju imageda Lesne.

Žal, so se v Jugoslaviji in Sloveniji nedavno zgodile tako tragične stvari, da se je že pred časom nesigurno jugoslovansko tržišče zrušilo. Taka situacija, ki pa je še zelo nestabilna in negotova, zahteva seveda novo ovrednotenje potencialov in tržnih usmeritev Lesne in njenih družb. O tem bodo najodgovornejši ljudje Lesne morali že v kratkem spregovoriti.

Podobno velja tudi za predlog »Strategija lesarstva«, ki ga je posebna strokovna komisija pripravila za 5. sejo odbora strokovnega združenja lesarstva Slovenije, ki je bila 10. julija na združenju v Ljubljani. Študija obravnava razvoj, fizične potenciale, možnosti in potrebo po specializaciji stroke, tržišča in dežele na njih, kadre in izobraževanje, po tako imenovani SWOT analizi pa še prednosti in slabosti stroke. V prognozi do leta 2000 je poleg tržišč, proizvodnje in zaposlenosti obdelana tudi ekologija.

Razpravljalci so menili, da je ravno področje ekologije potrebno ovrednotiti bolj konkretno, saj lahko postane resni omejevalni dejavnik. V zvezi s kadri in znanjem je bilo povedano, da bodo lesarske šole v jeseni izobraževale spet »po starem«, torej bo še več poudarka na praktičnem usposabljanju lesarjev. Izpostavljeno je bilo tudi vprašanje mreže šol, saj je

med drugim izpadel tudi dislocirani oddelek šole v Slovenj Gradcu.

Rapravljalci niso mogli mimo aktualne situacije po »vojni« v Sloveniji. Če kdaj, potem sedaj velja izvoz ali propade panoga. Menili so, da je že nekaj možnosti za povečanje izvoza, kar pa ne velja tako enostavno za zelo raznovrstne proizvode lesarskih podjetij Slovenije.

Študijo »Razvoj lesarstva do leta 2000« bo komisija še enkrat ažurirala, nato pa jo bo posredovala vsem lesarskim podjetjem in slovenski vladi, od katere tudi pričakujemo smiselno in potrebno podporo, oziroma sodelovanje.

Peter PETROVIČ

NUJNA GOJITVENA DELA V PRIVATNIH GOZDOVIH

Na podlagi odloka Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo se letos ne zbirajo več sredstva biološke amortizacije od prodane lesa iz privatnih gozdov. Tudi drugih sredstev za finansiranje gojitvenih del v privatnih gozdovih ni bilo predvidenih. Določila novega zakona o gozdovih, ki naj bi ga sprejeli že na začetku pa ga bomo menda šele proti koncu leta, predvidevajo, da lahko lastnik gozda proda les na prostem trgu, od izkupička pa potem sam finansira vlaganja v svoj gozd.

Že na začetku spomladanskega obdobja smo ugotovili, da lastniki letos ne bodo opravili načrtovanih gojitvenih del. Zato je država namenila nekaj denarja iz proračuna za najnujnejša gojitvena dela. Gozdno gospodarstvo je sklenilo pogodbo z Ministrstvom za kmetijstvo in gozdarstvo za izvedbo teh gojitvenih del. Država bo s tem letos finansirala dve tretjini planiranih gojitvenih del, eno tretjino pa morajo lastniki opraviti na svoj račun.

Predvidevamo da bodo manj zahtevna dela na podlagi gojitvenih načrtov opravili kmetje sami in za opravljeno delo dobili tudi plačilo. Zahtevnejša dela pa bodo opravili delavci TOK, prav tako na podlagi gojitvenih načrtov in pod vodstvom terenskih gozdarjev. Revirni gozdarji se bodo pogovorili z lastniki glede izvedbe teh najnujnejših gojitvenih delih tam, kjer bodo želeli to sami opraviti z njimi sklenili tudi ustrezne pogodbe o delu. Plačana bodo dobili tudi tista dela, ki so jih opravili že spomladi, seveda samo tedaj, če so načrtovana v gospodarskih načrtih in so bila planirana za izvedbo v letošnjem letu.

Kmetje bodo dobili po pogodbi izplačilo za opravljeno delo, ki ga je načrtoval in prevzel revirni gozdar takoj, ko bo država poravnala svoje obveznosti po pogodbi GG. Obljubljajo da bo to še v avgustu.

Trdno upam, da pretekla vojna ne bo vplivala na izpolnitev te pogodbe.

Hubert Dolinšek

REZULTATI V I. POLLETJU

V tem polletju so bile razmere za poslovanje v gozdarstvu zelo nestabilne zaradi odmikanja sprejema nove gozdarske zakonodaje in zaradi nespoštovanja obstoječe. Odnosi do kmetov in gospodarjenja s kmečkimi gozdovi so popolnoma drugačni od lani, saj so se na terenu pojavili odkupovalci z legalno in tudi nelegalno konkurenco. Velik izpad proizvodnje beležimo v tozdu Gradnje predvsem zaradi vprašljivosti vzdrževanja gozdnih cest v zasebnem sektorju in delno tudi pri gozdarskih prevozih tozda Transport in servisi. V tem tozdu v prvem polletju tudi ni bila normalna proizvodnja traktorjev in žičnic zaradi likvidnostnega stanja v celotnem gospodarstvu v Sloveniji pa tudi v Jugoslaviji.

Pri pripravi polletnega rezultata smo upoštevali veljavno zakonodajo, ki je v letošnjem letu prinesla novosti obračuna davka na dobiček. Srečevali smo se z veliko inflacijo, ki je bila od decembra 1990 do junija 1991 56 % ali povprečno 20,7 % na mesec. Tu je potrebno še poudariti, da smo v letošnjem letu poslovali s 14 % manj zaposlenimi v primerjavi s stanjem 31. 12. 1990.

V tem obdobju smo v družbenem sektorju dosegli 49 % letnega plana proizvodnje, v zasebnem sektorju pa 39 % oz. 92 % operativnega plana za I. polletje. S tem rezultatom smo lahko izredno zadovoljni in upamo, da bo tak obseg proizvodnje tudi v II. polletju. Iz takega obsega proizvodnje in prodaje pa ugotavljamo negativni rezultat poslovanja v višini 19,5 mio. din izgube. Ta poslovni rezultat izboljšujejo prihodki financiranja za 3,5 mio din in 1 mio din izredni prihodki, torej je skupna izguba 15 mio din.

Pozitivni rezultat poslovanja ugotavljamo pri petih tozdih in tokih, pri ostalih pa je izkazana izguba.

Odpisi terjatev se v tem obdobju niso povečali v primerjavi s stanjem 31. 12. in torej ne vplivajo na poslabšanje rezultata, so pa izredno visoki, saj znašajo 31 mio din.

Na investicijskem področju smo v I. polletju izvedli zelo malo naložb, saj smo zaradi likvidnostnega stanja podjetja zmanjšali investiranje na minimum. V I. polletju je ostala zadolženost podjetja v absolutnem znesku neizpremenjena. Zaradi inflacije je v deležu premoženja celo manjša, kot je bila po stanju 31. 12. 1990. Od celotnega denarja, ki ga je prejelo podjetje (157 mio din), smo 25 % namenili za odkup lesa od kmetov, 48 % za osebne dohodke, za pogodbene in dogovorjene obveznosti smo namenili 14,8 % in za materialne stroške 12,2 %.

Osebne dohodke smo oblikovali v skladu z zakonom. Upoštevali smo mesečno rast življenjskih stroškov tako, da večjih prihrankov za ta namen ne prenašamo v II. polletje.

Če bomo do konca leta dosegli količinski obseg proizvodnje v obeh sektorjih in s prodajnimi cenami zasledovali inflacijska gibanja ter še nadalje varčevali pri vseh porabah, zmanjšali terjatve do kupcev za en mesec, bi ob zaključku leta lahko poslovali pozitivno kot celotno podjetje, medtem ko v vseh obratih verjetno ne moremo pričakovati pozitivnega rezultata.

finančno računovodski sektor

TOK DRAVOGRAD SPREJEL SPORAZUM O SKUPNEM POSLOVANJU Z ZADRUGO

V drugi polovici prejšnjega meseca je zbor delegatov TOK Dravograd na svoji »zadnji« seji izglasoval sporazum o skupnem poslovanju organizacij TOK Dravograd in TZO Odor Dravograd. Osnova za tak sporazum so večletne želje in hotenja kmetov s tega območja, da bi vse svoje probleme reševali pod eno streho in predvidevanja, da bodo novi zakonski predpisi narekovali tako organizacijsko obliko za kmete.

S tem sporazumom organizaciji ne spremeni statusnih oblik organiziranosti. TOK Dravograd bo prenesel svoje dejavnosti odkup gozdnih sortimentov in gozdno gojitvena in sečno pravilna dela na TZO Odor Dravograd s tem, da bo TZO Odor to dejavnost opravljala v imenu TOK Dravograd za svoj račun. TZO pa bo s prevzemom dejavnosti toka prevzela samo obveznosti, ki bodo izkazane v bilanci stanja toka na dan 30. 6. 1991. Delavci toka bodo sklenili delovno razmerje v TZO Dravograd.

Po sprejeti zakonodaji s področja združništva in gozdarstva, zakona o privatizaciji in denacionalizaciji, bo ta sporazum osnova za ustanovitev splošne kmetijsko gozdarske zadrge.

V razpravi so kmetje izrazili nekaj pomislov. Predvsem jih je zanimalo, kakšna bo povezava z Gozdnim gospodarstvom in kakšne bodo obveznosti do skupnih služb. Dogovorili so se, da bodo tem službam plačevali samo delo, ki bo za njih dejansko opravljeno. Ugotavljali so tudi, da je na zadrugi preveč zaposlenih in poudarili, da je potrebno čimprej rešiti vprašanje lastnine v tej organizaciji. Bili pa so enotnega mnenja, da potrebujejo zadrugo, kjer bodo lahko plasirali svoje tržne viške in v njej gospodarili kot dobri gospodarji. Ta sporazum je velik korak k uresničevanju dolgoletnih želja. V obdobju do sprejetja nove zakonodaje bodo ugotavljali, kakšne dejavnosti bodo potrebovali v skupni organizaciji in tudi druge pogoje, da bodo lahko po tem organizirali zadrugo čisto po »svoji meri«.

Ida ROBNIK

Seja zbora delegatov TOK Dravograd

Člani zbora delegatov in vodilni delavci TOK Dravograd pred svojo poslovno stavbo.

Kako bomo vzdrževali gozdne ceste

Ob spremembah gospodarjenja z gozdovi v zasebni lasti je ostal kot največji neresen problem vzdrževanje »gozdnih« cest.

Že v spomladanskih mesecih letošnjega leta so neprevozne ceste povzročile veliko jeze, hude krvi pa tudi neposredne škode posameznikom. K reševanju teh problemov so kraji pristopali zelo različno. Nekje so uspeli skupne akcije, v večini primerov pa je prišlo do prepričev o udeležbi posameznika pri akciji in do velikih problemov pri zbiranju sredstev za pokritje stroškov vzdrževanja.

Da ni prišlo še do hujših zapletov so še ravno o pravem času prispela sredstva iz republiškega proračuna za vzdrževanje gozdnih cest v višini 3 milijone din za območje GG Slovenj Gradec. S temi sredstvi smo zagotovili čiščenje jarkov in propustov, grediranje cest ter najnujnejše gramoziranje. Vendar so ta sredstva predstavljala približno eno četrtino potrebnih sredstev za normalno letno vzdrževanje gozdnih cest. Za drugo polovico leta je v najboljšem primeru predviden še približno tak znesek. S tem bi torej pokrili naj-

več polovico potreb, drugo pa bo prepuščeno koristnikom cest ali krajevnim skupnostim, da bodo našli način in sredstva za zagotovitev normalne prevoznosti cest.

Ob tem bi rad povedal, kako problem vzdrževanja gozdnih cest rešujejo naši sosedje Avstrijci. Na strokovni ekskurziji konec maja so nam avstrijski kolegi predstavili tudi skupnost kmetov v Sv. Margarethen bei Pattergassen, ki je zgradila gozdno cesto in ki je za njeno vzdrževanje sprejela poseben »cestni red«, katerega s podpisom in ključem od cestne rampe sprejme vsak član te skupnosti.

Posredujem nekaj bistvenih poudarkov iz tega »cestnega reda«:

— Kot član te skupnosti sem dolžan cesto vzdrževati, da bo prevozna. Po končanem odvozu lesa se morajo opraviti vsa vzdrževalna dela, kot je čiščenje odvodnih jarkov in jarkov ter odstranjevanje vsega, kar je nastalo s pravilom lesa. Za poškodbe cestne trase, nastale zaradi nepravilne odstranitve materiala in ureditve odvodnjavanja, sem kot upravičenec cestni skupnosti odškodninsko

odgovoren.

— Cesta se lahko koristi ob suhem stanju z vsemi vozili. Prepovedano pa je vsako vlačenje po cesti na nezmrznjem cestišču. Nadalje ostaja cesta neprevozna ob odjugh in po deževju.

V primeru, da pride do poškodb po moji krivdi, jamčim za obnovitev ceste.

Tako Avstrijci! Tam so za izgradnjo ceste zbrali denar zainteresirani gozdni posestniki (40 %), in država. Za vzdrževanje te ceste pa skrbijo izključno koristniki te ceste. Cesta je njihova! Vsi so zainteresirani, da so stroški čim nižji.

Ali se ne bi dalo tudi pri nas z upoštevanjem »cestnega reda« prihraniti veliko vzdrževalnih stroškov in izboljšati stanje cest.

Strinjam se z mnenjem, da to ni dokončna rešitev problema vzdrževanja cest. Nujno bo potrebno iskati dodatne trajne vire sredstev za ta namen. Vendar pa smo že veliko napravili s tem, da smo z redom ob cesti in na cesti preprečili poškodbe ceste in s tem zmanjšali vzdrževalne stroške.

Tone MODIC

Nekaj o gozdarstvu na avstrijskem koroškem

(Nadaljevanje iz 6. številke)

3. Zadnji dan so nam gostitelji predstavili na Svinji planini v gozdnem obratu Hespera—Domäne sonaravno gospodarjenje, orientirano v pridobivanje čim večjega dobička. Ker nameravam o Hesperu napisati za Viharnik obsežnejši prispevek bom tu navedel le nekaj informacij.

Gozdni obrat Hespera—Domäne gospodari s 15.000 ha gozdov in je del velikega švicarskega podjetja. Pretežno so smrekovi gozdovi s precejšnjo primesjo macesna. Lesna zaloga je 314 m³/ha, prirastek 6,8 m³/ha, letno posekajo 100.000 m³, kar je 6,7 m³/ha. Organizacija: direkcija in 10 revirjev.

Gozdarski strokovni kadri: na direkciji so 4 diplomirani gozdarski inženirji, v revirjih je 10 revirnih vodij s pomočniki. Cilji gospodarjenja so: doseči čim večji dobiček, povečati vrednost, z racionalizacijami in pravočasno modernizacijo obdržati sodobni nivo obrata.

Poleg gozdnega obrata imajo žago, delavnice, drevnico, ukvarjajo se z lovom in ribolovom.

Visok dohodek dosegajo z naslednjimi ukrepi:

— z obžagovanjem in zaščito najbolj kvalitetnih dreves (300—400 ha) pred lupljenjem in drgnjenjem divjadi zagotavljajo proizvodnjo velikega deleža visoko kvalitetnih gozdnih sortimentov (stroške na ha 17.000 šilingov),

— z intenzivnimi negovalnimi ukrepi — nego gošče in mladja so pri prvem redčenju dosegli na ha dobiček 6450 šilingov, v nenegovanem gozdu je izguba 5676 šilingov,

— številčnost divjadi prilagajajo stanju gozda. Na statnih ploskvah (1 ploskev s 100 m² ha) ugotavljajo vsaki 2 leti škode zaradi lupljenja. S tem dobijo podatke o višini škod in kje se poškodbe koncentrirajo. Na osnovi tega se odločajo o višini odstrela in

zaščitnih ukrepov. V poprečju streljajo 6 kom. srnjadi in 1 jelena na 100 ha,

— z naravno obnovo in sadnjo v ograjenih površinah bodo sedanje čiste smrekove gozdove spremenili v mešane, ki bodo bolj stabilni, naravna obnova je razmeroma poceni, poleg tega pa bodo imeli širši izbor gozdnih sortimentov,

— uvedli so racionalno pridobivanje gozdnih sortimentov, ki pa hkrati varuje gozd. Medtem, ko so cene lesa v zadnjih 15 letih praktično nespremenjene, so se bistveno povečali stroški, še zlasti plače. Zato so obrat opremili s sodobnimi stroji za pridobivanje gozdnih sortimentov in delajo z najsodobnejšimi tehnologijami:

— za 35.000 m³ uporabljajo drevesno metodo; les spravljajo z zgibnim traktorjem ali težko žičnico in ga izdelajo s procesorjem,

— za 65.000 m³ lesa uporabljajo sortimentno metodo; les spravljajo z lahkimi žičnimi napravami, vitli, adaptiranimi kmetijskimi traktorji, s konji in ročno. Ves les olupijo, izmerijo in sortirajo na mehaniziranem skladišču;

— zaradi nihanja cen na trgu z lesom združujejo sečnje v času recesije. To jih sili, da znižujejo število zaposlenih in mehanizacijo ter, da iščejo v takih obdobjih delo izven lastnega gozdnega obrata. Zelo skrbijo, da so delavci strokovno visoko izobraženi.

Komentar: Hespera—Domäne s sonaravnim gospodarjenjem na načelih trajnosti, usmerjenostjo v pridobivanje čim večjega dohodka z intenzivno nego, intenzivnim strokovnim delom, visokim nivojem organiziranosti, sodobno opremo in okolju prilagojeno tehnologijo dela ter skrbjo za delavce (ko zmanjšujejo število zaposlenih, jih ne mečejo na cesto), bi nam lahko bila v mnogočem zgled pri organiziranju gozdarstva v Sloveniji, ne pa zastalo gozdarstvo, ki ga propagirajo nekateri naši »kvazi« gozdarji in politiki.

Koroški kolegi so bili zelo pozorni in ljubeznivi gostitelji. Še posebej lepo je bilo, ko so pod zasneženimi Visokimi Turami zazvene slovenske pesmi, ki so jih občuteno zapeli pevci iz Möllbrücka.

Drago ZAGORC, dipl. ing.

**DOPISUJTE
V GLASILO**

VZREJA JAPONSKIH PREPELIC

V zadnjih letih se tudi naši kmetje odločajo za proizvodnjo tržnih viškov, ki niso običajni oz. tradicionalni za naše okolje. Tako je kmet Marjan Ramšak iz Dravograda začel s proizvodnjo jajc japonskih prepelice.

Ramšakovo posestvo leži ob glavni cesti na meji med Koroško in Štajersko v dravograjski občini. Njegova glavna dejavnost je proizvodnja pitancev in semenskega krompirja. O proizvodnji jajc japonskih prepelice pa je začel razmišljati, ko je dobil ponudbo za prodajo jajc v tujino, pa tudi zato, ker taka proizvodnja ne zahteva velikih, dragih objektov, zadostuje manjši prostor s posebno opremo, ki jo je možno kupiti po posebnem naročilu pri domačih proizvajalcih.

Do decembra lani si je uredil vse potrebno in začel s proizvodnjo. Do realizacije pogodbe v izvoz ni prišlo, zato je začel samostojno nastopati na domačem trgu. Pogoji so bili ugodni, dosegal je primerno ceno za svoje proizvode. V zadnjem času pa so se razmere bistveno spremenile: cena je padla, posebni problem pa so plačilni pogoji, ki so izredno

slabi. Zaradi tega Marjan že razmišlja o zmanjšanju proizvodnje.

Sedaj ima ca. 200 aktivnih živali, ki znesejo 150 do 160 jajc dnevno. Prepelice so izredno občutljive in zahtevajo veliko nege. Njihova doba nesnosti je ca. 10 mesecev.

O zdravilnosti prepeličjih jajc strokovnjaki prinas razmišljajo različno, dejstvo pa je, da imajo v svoji sestavi veliko vitaminskih in rudninskih snovi in nedvomno ugodno vplivajo na človeški organizem. Marjan Ramšak, ki je po poklicu agronom, je o tem preštudiral veliko strokovne literature, tudi tuje, ki govori o zdravilnosti in koristnosti prepeličjih jajc. Da je to visoko vitaminska hrana, ki dopolnjuje hrano sodobnega človeka, so preizkusili že mnogi.

Kljub temu, da sodobni človek dokaj hitro sprejme nove proizvode tehnike in tehnologije, na področju prehranjevanja pa marsikdaj zaupa samo svoji tradicionalni kulturi in navadam.

Ida Robnik

Japonske prepelice

ZDRAVILNA JAJCA JAPONSKIH PREPELIC

Pri regeneraciji krvi, jeter, ledvic, želodca, srca in možganov ni bolj učinkovitega zdravila od snovi, ki so v prepeličjih jajcih in mesu. Poleg že naštetih koristi in zdravilnosti za navedene organe je treba poudariti izjemen učinek prepeličjih jajc in mesa:

- a) za pravičen razvoj otroka (plodu v materini telesu)
- b) za diabetike
- c) za okrevance
- d) za okrevanje v pooperativnem obdobju
- e) za športnike težjih panog, ki morajo v kratkem času regenerirati in dopolniti zalogo mišičnega tkiva.

Preglednica uživanja časa in količine svežih jajc, potrebnih pri zdravljenju 15 najpogostejših bolezni sodobnega človeka:

- 1. povečan tlak — 120 jajc v 30-dnevni kuri
- 2. čir na želodcu — 150 jajc v 30-dnevni kuri
- 3. arterioskleroza — 240 jajc v 60-dnevni kuri
- 4. sladkorna bolezen — 240 jajc v 60-dnevni kuri
- 5. bronhialna astma — 250 jajc v 50-dnevni kuri
- 6. tuberkuloza — 300 jajc v 60-dnevni kuri

Urejen prostor za vzrejo japonskih prepelice pri Ramšaku v Dravogradu

- 7. slabokrvnost — 240 jajc v 48 dneh
- 8. živčna razrvanost — 240 jajc v 30 dneh
- 9. srčni infarkt — 300 do 320 jajc v 60 do 64 dneh
- 10. povečan holesterol v krvi — 120 jajc v 12 dneh, takoj zatem še 120 jajc v 24 dneh
- 11. neurejena prebava — 120 jajc v 24 dneh
- 12. krepitev spomina — 500 jajc v 50 dneh
- 13. pomladitev — obnovitev celotnega organizma — 1000 do 1200 jajc v 4 mesecih
- 14. krepitev spolne moči — 150 jajc v 30 dneh, sladkana s kostanjevim medom
- 15. migrena — 240 jajc v 48 dneh

Pri navedenih boleznih jemo jajca samo surova, po preglednici (število jajc se deli s številom dni). Otrokom do 10 let ne smemo dati več kot 4 jajca na dan. Jajca jemo zjutraj, najmanj 20 minut preden zaužijemo katerokoli drugo hrano. Pripravimo neke vrste koktajl, da jih lažje použijemo, npr. v skodelico razrežemo 5 jajc (ne razbijemo, secifinčna opna), dodamo žličko sladkorja in nekaj kapljic limone, stepemo in popijemo. Lahko pa dodamo v že stepena, osladkana ali neosladkana jajca, limonin sok, limonino skorjo, nstrgano jabolko, ščepec vanilije, cimeta in kakava. Najpomembnejše je, da zaužijemo jajca surova, z rumenjacom in beljakom vred! Ljudje z občutljivim želcem morajo uživati prepeličja jajca pazljivo, najprej enega, nato pa vsaka dva dni povečamo dozo za eno jajce več. Potem lahko ostanemo pri 4 jajcih na dan, s tem da povečamo število dni jemanja. Sladkorni bolniki naj se izogibajo sladkanju s sladkorjem ali medom. Jajca se lahko jejo hkrati z zdravili, razen če je zdravnik zaradi zdravil prepovedal uživanje beljakovin. Dva meseca po opravljeni kuri, če je potrebno, kuro ponovimo, s tem da število jajc in čas jemanja zvečamo za 15 do 20 %. Sploh pa je priporočljivo v prvem letu kuro ponoviti, vendar naj ne mine več kot 6 mesecev med prvo in drugo. Tako bo uspeh zagotovljen, četudi je že po prvi kuri uspeh zdravljenja naravnost osupljiv, saj je izboljšanje več kot 80 %.

Jajca je treba hraniti v zaprtih škatlah, v hladilniku ali suhem temnem, pri temperaturi 1 do 7 stopinj Celzija. Rok uporabe je 60 dni, hranjena v apneni vodi pa so užitna 2 leti.

Zdravilna jajca japonskih prepelice

Avgustovske plače po novem

V mesecu juliju so se nekateri organi v podjetju že seznanili s spremembami pravilnika o osebnih dohodkih, o usklajevanju tega področja s kolektivno pogodbo ter o predlogu pogodbe o zaposlitvi. Tudi Konferenca sindikata GG Slovenj Gradec je o tem razpravljala na svoji seji 29. julija.

UVELJAVLJANJE KOLEKTIVNE POGODBE ZA GOZDARSTVO V NAŠI PRAKSI

Naše splošne akte imamo že usklajene s Kolektivno pogodbo za gozdarstvo, razen »tarifnega dela«, ki ureja osebne dohodke.

Strokovne službe so se že pred časom teamsko lotile tega dela in kot rezultat le-tega boste v prvih dneh avgusta prejeli v obliko in sprejem spremembe pravilnika o osebnih dohodkih.

Tu bodo vsa dela v gozdarstvu razporejena v 9 tarifnih razredov. Nekoliko drugače bodo vrednotena nadomestila, dodatki in minulo delo. Poudariti moram, da se dosedanja razmerja med analitičnimi ocenitvami delovnih mest, razen ene izjeme, ne bodo porušila ter, da gre za izključno uskladitev s kolektivno pogodbo za gozdarstvo in splošno kolektivno pogodbo. Teze je obravnaval kolegij in sindikat.

Sprejem tega pravilnika pa bo omogočil izdajanje individualnih pogodb o zaposlitvi.

Franica PORI

Strokovne službe podjetja so pri pripravi predloga za delitev plač po kolektivni pogodbi izhajale iz dosedanje analitične ocene delovnih mest. Tako so delovna mesta usklajena s kolektivno pogodbo, ker smo v GG že prej razporejali dela po družbenem dogovoru. V individualni pogodbi bodo opredeljene vse pravice, ki izhajajo iz dela v podjetju. Plače bodo razvrščene v 9 tarifnih razredov. Za vsak razred so opredeljena tipična dela, okrog teh pa so razvrščena vsa ostala podobna dela.

Splošna kolektivna pogodba opredeljuje, da se vodilni delavci nagrajujejo po posebnih pravilih za managerje, vendar pa naši vodilni delavci mislijo, da je prav, da se tudi oni razporedijo med delavce po isti kolektivni pogodbi.

Tako bo pravilnik o delitvi plač vseboval analitične ocenitve del in dejanski prispevek na enak način kot dosedanja pravilnik, dodatno pa bodo opredeljeni tarifni razredi. Precej sprememb bo pri dodatkih in nekaj sprememb pri nadomestilih. Pravilnik bodo sprejemali delavski sveti TOZD in zbori delegatov TOK in bo podlaga za sklepanje individualnih pogodb. Te pogodbe bodo delavci, ki so do sedaj zaposleni za nedoločen čas, tudi sklenili za nedoločen čas. Delavci na čakanju pa bodo sklepali posebne pogodbe.

Člane sindikata je zanimalo, kaj se bo zgodilo s temi pogodbami ob reorganizaciji gozdarstva. Od strokovnih služb so dobili odgovor, da ob preoblikovanju delavci obnovijo pogodbe z novo organizacijo. Za izvajalsko podjetje bo ta pogodba veljala v celoti, delavci, ki pa bodo razporejeni v zavod, pa bodo sklenili nove pogodbe, ki bodo po vsebini takšne, kot jih uporabljajo delavci v državni upravi. Pojavilo se je tudi vprašanje odpovednega roka, daljša razprava pa je bila o tarifnih razredih in razvrščanju delavcev s posebnimi pooblastili v razrede.

Razprave o pravilniku bodo v mesecu avgustu, septembra pa bo mo že izplačali avgustovske plače po novem.

Sindikat je ponovno razpravljal o dopustih, saj so odločbe, ki so jih delavci prejeli prejšnji mesec, povzročile pri nekaterih pravo negodovanje. Tako sklep sindikata, da nihče ne bo imel letos manj dni dopusta, kot ga je imel netto v lanskem letu, ostane v veljavi. Vodstvo podjetja predlaga, da tisti, ki so po novih kriterijih oškodovani, prejmejo nove odločbe, tistim pa, ki jim novi kriteriji prinesejo enako ali večje število dni dopusta, pa ostanejo te pravice.

Ida ROBNIK

ORTERJEVA KONJSKA JASA NA BRDAH

Franco Pogorevc

Vsak dan je več kmetov, ki se odločajo za dopolnilno dejavnost, ker le tako računajo še na kakšen dodatni dinar. Čeprav imata Franc in Lenka Pogorevc iz Brd pri Slovenj Gradcu lepo urejeno kmetijo in na njej že nekaj let sodobno gospodarstvo, se je Franc odločil in v neposredni bližini svoje kmetije lepo uredil sodobno konjsko jaso — hipodrom, na katerem bodo odslej vsako soboto in nedeljo ljubitelji konj lahko trenirali in se učili jahati.

»Veste, do konj sem imel vedno veliko veselje, to veselje pa mi je vcepil oče že v otroških letih. Že kot otrok sem veliko »fural« les iz pohorskih gozdov, s konji opravljal dela na polju, potem, saj veste, prišli so drugi časi in konje so zamenjali traktorji,« pripoveduje Franc Pogorevc. »Nikakor se nisem mogel ločiti od konj in sem tako pričel z jahalnim športom.« Za konjski šport pa se je sedaj že navdušil tudi njegov sin Matjaž, ki je v Gotovljah opravil jahalno šolo. Vsak dan je vse več ljubiteljev jahalnega športa in vsi tisti, ki bodo želeli v miru jahati, bodo lahko jahali na Ortterjevi konjski jasi, seveda pod Francovim ali pa sinovim nadzorstvom.

»Mislim in menim, da je bila takšna jasa sredi Mislinjske doline nujno potrebna, meni pa se je uresničila dolgoletna želja, da takšno jaso tudi uredim,« pravi Franc Pogorevc.

F. Jurač

LETNI DOPUSTI

Pred meseci smo obravnavali in sprejeli nove kriterije za letni dopust. Po zakonu o delovnih razmerjih ta znaša najmanj 18 dni. Za dodatne dneve smo prejeli dopolnjene dosedanje kriterije. Več dopusta smo namenili tistim na najtežjih delih, materam z otroci in delavcem z daljšim delovnim stažem. Manj dodatnih dni dopusta pa dobijo mlajši, s krajšo delovno dobo.

Analiza lanskih in letošnjih dopustov je pokazala, da dobijo posamezniki do 3 dni dopusta več in do 2 in le izjemoma do tri dni manj. V razpravi so posamezniki menili, da se jim bo zgodila strašna krivica, če bodo dobili dan ali dva dopusta manj kot doslej. Ker pa gre pri tem, gledano z vidika podjetja, za nepomemben drobiž, smo se odločili, da izračunan dopust po kriterijih velja. Za letos pa bodo vsi, ki jim je izračun prinesel manj dopusta kot lani, obdržali pravico do lanskega neto dopusta.

Prihodnje leto, če bomo še GG, pa bo za vse veljal izračun po kriterijih. Pa še to: vsi, posebej tisti, ki so imeli največ pripomb, pa bi morali vedeti, da bomo letos zaradi skrajšanega delovnega tedna z 42 na 40 ur delali poleg dopusta 104 ure oz. 13 dni manj. Za uspeh podjetja je to velika dodatna obremenitev.

Hubert Dolinšek

NAŠI JUBILANTI

Meseca julija praznujejo svoje jubileje

10 let dela

Silva ČURČ, DSSS

30 let dela

Franc URH, TOZD Gozdarstvo Radlje

Jakob NAMESTNIK, TOZD Gozdarstvo Radlje

Tone VAUKAN, DSSS

Ela KRAIGER, DSSS

Janko Potočnik

Moj prijatelj in vedno najtesnejši sodelavec Janko je pod pritiskom do skrajnosti zaostrenih razmer v gozdarstvu prenehal z aktivnim delom na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec.

Davnega leta 1952 sva se z Jankom po končani srednji gozdarski šoli v Ljubljani zaposlila pri tedanjem Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec. Najina prva zaposlitev je bila pri sekciji za urejanje gozdov, ki jo je vodil prof. dr. Dušan MLINŠEK. Janko je že po nekaj mesecih, kot najbolj obetaven mlad strokovnjak, prevzel geodetsko izmero in izračun površin za gozdno gospodarstvo enoto Mislinja in s tem pripravil odlične osnove za izdelavo gospodarske karte. Že naslednjo sezono mu je prof. dr. Dušan MLINŠEK zaupal vodenje terenskih ureditvenih del v Mislinji. V težkih razmerah brez potrebnih strokovnjakov je dela brezhibno izvedel in takoj zatem prevzel izdelavo ureditvenega načrta za gozdnogospodarsko enoto Podgorje.

Želja po znanju naju je skupaj pripeljala na gozdarsko fakulteto v Ljubljano. Tu je diplomiral in takoj po študiju prevzel mesto vodje urejanja gozdov. S poglobljenim strokovnim znanjem in širokim obzorjem je v kratkem času dal urejanju gozdov nove razsežnosti. Načrtovane prvine gospodarjenja z gozdovi je vnesel v letne plane Gozdnega gospodarstva in tako dosegel neposredno v operativni uresničitev zastavljenih ciljev iz gozdnogospodarskih načrtov. Ponovno je v praksi uveljavil kontrolno metodo gospodarjenja z gozdovi.

Pri ugotavljanju stanja naših gozdov in spremljanju gospodarjenja je Janko uvedel posebno metodo stalnih vzorčnih ploskev, kar je spoznal na študijskem potovanju v Švici. Metoda je študiral v Zürichu pri avtorju dr. SCHMIDTU.

Ta za naše razmere še vedno pomeni bistveno pocenitev gozdnogospodarskega načrtovanja in večjo kvaliteto zbranih informacij ter boljše možnosti spremljanja gospodarjenja.

Moj prijatelj in dolga leta najožji sodelavec pripada tisti prvi generaciji gozdarske srednje šole, ki je kasneje prevzela mnoga vodilna mesta v gozdarski stroki v našem GG in v Sloveniji.

Več kot 25 let je bil prvi med vodilnimi gozdarskimi strokovnjaki v območju. V preteklih treh desetletjih se je uveljavil na strokovnem področju tudi v slovenskem prostoru. Aktivno je sodeloval v delovnih skupinah in s posamezniki na gozdarski fakulteti, gozdarskem inštitutu, pri gozdarskem poslovnem združenju in tudi z geodetskimi institucijami.

Janko je zaupal v zastavljene cilje in jih na vseh ravneh dosledno uresničeval ter skrbel za njihovo izvedbo v praksi. Kot skrbni gospodar gozdnih fondov in vodja urejanja gozdov je sestavil prvi območni načrt gospodarjenja z gozdovi v našem gozdnogospodarskem območju. Z izjemno vztrajnim in trdim delom ga je oblikoval v razvojni program gozdarstva, ki smo ga vsi spoštovali in so ga morali izpolnjevati tudi tisti, ki jim ni bil po volji. Kako težko je bilo ohraniti in uveljavljati skupno strategijo gospodarjenja v času največje dezintegracije oz. razgradnje našega gospodarstva, vedo samo tisti, ki so bili za to odgovorni. V časih, ko je lahko delal vsak vse, ko je vsak odločal o vsem, ko vrednote niso bile več vrednote, ko so na površje prilezli preko politike »puhoglavci«, je Janku kljub težavam uspelo ohraniti sečnje v dovoljenih okvirjih in zagotoviti nujno potrebna vlaganja v gozdove.

Janko Potočnik, dipl. ing. gozd.

V tem času je gozdarstvo nadpovprečno vlagalo v privatne in državne gozdove, kar je znašalo eno tretjino od prodajne vrednosti posekanega lesa. Razultat takih usmeritev in strategije gospodarjenja so danes najmočnejši in najbolj negovani sestoji v Sloveniji, znani daleč preko naših meja.

Pri gospodarjenju z gozdovi je odločujoče prispeval k uveljavljanju sonaravnega koncepta in načela nege v najširšem pomenu te besede. Ohranjanje in krepitev gozdnih fondov, povečanje lesnih zalog, prirastka, kakovosti gozdnih sestojev, dosledno uveljavljanje trajnosti in ohranjanje naših gozdov tudi v času največjih pritiskov za večje in dostikrat tudi prekomerne sečnje, so plod Jankovega strokovnega prizadevanja.

Mnogi mladi strokovnjaki so se pri urejanju gozdov vzgajali pod mentorstvom Janka. Njegovo vsestransko znanje in zmožnost komuniciranja ter posredovanja znanja smo kolegi pri Janku vedno občudovali.

Na področju ekologije je Janko z izračuni in nazornimi prikazi povzročeni škodi veliko prispeval k ozaveščanju odgovornih v industriji, ki najbolj zastruplja zrak pri nas.

Nobena pomembna strokovna odločitev v Jankovem delovnem obdobju ni bila sprejeta pri GG brez njegovega aktivnega sodelovanja. Njegove stvarne presoje posameznih problemov in nezmotljive ocene so v najtežjih časih pomagale umiriti napete trenutke v podjetju. Pri iskanju pravih odločitev na gozdarskem strokovnem in poslovnem področju sta bila njegova presoja in nasvet vedno nepogrešljiva.

Pri delu je bil ves čas poklicnega uveljavljanja natančen in dosleden, vedno pokončen z izrazitim čutom odgovornosti do sodelavcev, kmetov, skratka do vseh ljudi in do gozda. Vse svoje znanje in sposobnosti je v tridesetih letih delovnega staža posvetil bogatemu gozdnemu našemu območju. Predvsem njemu se moramo zahvaliti za dobro načrtovano in izvedeno gospodarjenje z našimi gozdovi.

Pri odhodu v predčasno penzijo želimo Janku vsi, še posebej pa prijatelji, veliko zadovoljstva v krogu otrok in predvsem vnukov. Radi se bomo obračali nanj za dragocene nasvete.

S prijateljem Jankom naju je skupna pot skozi življenje vodila iz rojstnega kraja v Rušah od osnovne šole, gozdarske srednje šole, gozdarske fakultete in dela pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec, pa vse do danes.

Nikoli, ničesar ni skalilo najinega prijateljstva.

Hubert Dolinšek

Mihaela Lenart

UTRINKI

V daljavi blisk se vžiga
in straši grom bobneč
zato mi v srce ne more
nobena radost več.

Le kup pepela gledam
porušeni domov
čuje se le tožba
sirot in vdov.

Ne pojte, ne igrajte
trpeč poslušam vas
teži me v srcu žalost
in strašno resni čas!

Mihaela

MIHAELA LENART 50 LET

Svoj jubilej je slavila 15. maja letos. Poznamo jo po njenih literarnih in likovnih delih. Poglejmo še malo v njeno življenje:

Rojena je bila na Šašlovi domačiji v Razborju. Mladost je preživljala v družini s šestimi brati in sestrami. Pravi, da je imela lepo mladost. Že v otroških letih je sodelovala v razborski amaterski gledališki skupini. Risanje pa je bil njen priljubljen predmet že v šoli.

Leta 1965 se je poročila na Klančnikovo domačijo. V srečnem zakonu z možem Viktorjem sta vzgojila štiri otroke. Lansko leto ji je mož umrl in ostala je sama z otroci.

Svojo literarno pot je začela ubirati že odrasla. Z možem je hodila na lovske sestanke in tu se ji je utrnila ideja, da bi za poživitev pripravila kakšno besedilo na lovske teme. Potem je prispevke začela objavljati v našem glasilu, pa tudi v Kmečkem glasu. Motive za svoja dela, tako literarna kot likovna, najde v okolju, kjer živi in dela. Rada slika kmečke hiše, mline in druge prizore iz narave, tihožitja, še posebej vrtnice. V zadnjem času je poskusila tudi oblikovati les in glinamol. Iz tega materiala izdeluje male izdelke, predvsem broške za okras.

Lani je imela v Podgorju samostojno razstavo svojih izdelkov, prej pa je že večkrat sodelovala s svojimi izdelki na skupnih razstavah ob raznih priložnostih v kraju. Njene izdelke so ljudje ponesli tudi po svetu, zanje pa se zanimajo povsod po Sloveniji.

Sedaj, ko na posestvu gospodari sin, ima sama več časa za svoje hobije. S posebnim ponosom pa pove, da so tudi njeni otroci poddedovali nekaj njenega talenta. S svojim delom bo gotovo veliko prispevala k oblikovanju ljudskega izročila v svojem okolju.

I. ROBNIK

UPOKOJENCI TIS

V maju in juniju so se upokojili delavci TOZD Transport in servisi:

FRANC PLEVNİK

rojen 31. 1. 1941.

Po poklicu je bil kovač. V TIS je prišel avgusta 1973 leta. Opravljal je kovaška dela vse do maja letos, ko se je moral invalidsko upokojiti zaradi bolezni. Ob upokojitvi je dopolnil 27 let delovne dobe.

ANTON ČRESLOVNIK

rojen 2. 5. 1936.

V Kmetijskem gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec se je zaposlil kot šofer dne 1. 8. 1959, v strojnem obratu Kmetijskega gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec pa 1. 4. 1961 kot ključavničar — mehanik. To je tudi njegov osnovni poklic. Kasneje se je specializiral za popravilo hidravličnih naprav in to delo opravljal vse do 20. 6. 1991, ko se je zaradi posledic bolezni invalidsko upokojil.

Ob upokojitvi je dopolnil 36 let delovne dobe.

MARTIN PEČNIK

rojen 30. 9. 1945.

Izšolal se je za rudarja, kasneje pa se je usposobil še za voznika kamiona s hidravličnim dvigalom. V TOZD se je zaposlil junija 1973 leta najprej kot voznik kamiona kiper, potem pa kamiona s hidravličnim dvigalom in to delo je opravljal vse do 14. januarja 1988, ko se mu je pri delu pripetila nezgoda in je zato ostal v bolniškem staležu vse do invalidske upokojitve 22. 6. 1991.

Ob upokojitvi je dopolnil 31 let delovne dobe.

Mija Pajnik

UPOKOJIL SE JE JOŽE IGERC

Kljub težkim razmeram v gozdarstvu se še najde veteran, ki vztraja in zagnano dela do zadnjega delovnega dne pred upokojitvijo. Eden takšnih je tudi Jože.

Po nekajletnem delu v Železarni Ravne ga je premagala želja po delu v naravi in se je 1959 leta zaposlil pri takratni gozdni upravi na Ravnah. Opravljal je različna dela in se ob delu izobraževal. Tako je hitro postal revirni gozdar. Izobraževanje je vseskozi nadaljeval, končal je tudi študij organizacije dela.

Na TOK je opravljal odgovorne funkcije: vodil odkup, vzdrževanje gozdnih cest, proizvodnjo, bil namestnik direktorja.

Upokojil se je kot vodja revirjev.

Preveč je delovnih uspehov, da bi jih naštevati. Želimo, da nas pride večkrat obiskat, saj od njegovega doma ni daleč.

V imenu kolektiva TOK gozdarstva Ravne se mu zahvaljujemo za njegovo delo in želimo mu še veliko uspehov in trdnega zdravja na življenjski poti, ki teče dalje.

Franč Hudrap

PREGOVORI

Visokim smrekam vihar vrhe lomi.
Upanje je močnejše od vsake sile.
Klin klin izbije, sekira pa oba.
Kar je prirojeno, ostane.
Dosti je učenih in malo izkušenih.
Kdor poje rad, ostane mlad.
Resnice ni mogoče kupiti.
Plitka voda se hitro skali.
Pusti cveteti vsem cvetovom.
Ne učimo se za šolo, temveč za življenje.
Vsak novi dan se po prejšnjem uči.
Majhni otroci stopajo materi na obleko,
veliki pa na srce.
Enostaven je govor resnice.
Kar človek sam prisluži, najboljše obrne.
Zaljubljena ženska je lepa.
Ženska lahko moškega dopolni.
Kjer ne peče, ne pihaj.
Denar in žene, vladarji zemlje.
Denar in rit moraš skrit.
Pazi bele denarje za črne dni.

KADROVSKE VESTI

ODŠLI: V MESECU APRILU IN MAJU 1991

Priimek in ime, datum odhoda, dela, ki jih je opravljal, DO v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO MISLINJA

Kotnik Pavel, 1. 4. 1991, gozdni delavec-sekač

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM

Čarl Gorazd, 15. 4. 1991, gozd. tehnik-pripravnik, določen čas
Mohor Primož, 15. 4. 1991, gozd. tehnik-pripravnik, določen čas

TOZD GOZDARSTVO RADLJE

Gros Stanko, 11. 4. 1991, revirni vodja, invalidska upokojitev
Ravnjak Tomaž, 10. 4. 1991, gozd. tehnik-pripravnik, določen čas
Čeru Marija, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Hribnik Jožefa, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Hribnik Marija, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Herman-Planinšek Marija, 30. 4. 1991, vodja drevesnice, Omorika
Kunej Anica, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Uran Hedvika, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Prater Jelka, del. v drevesnici, Omorika
Sekolnik Cencka, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Špiler Danica, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Valenti Jožefa, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Vrhovnik Marjeta, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Vezovnik Mira, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Butolo Adi, 30. 4. 1991, traktorist v drevesnici, Omorika
Peruš Bernarda, 30. 4. 1991, del. v drevesnici, Omorika
Nabernik Franc, 30. 4. 1991, revirni vodja, kmetija
Orter Simon, 30. 4. 1991, vodja kuhinje družb. preh., Gašper
Popič Jože, 30. 4. 1991, kuhanje družb. preh., Picerija Maček
Paiko Miran, 19. 5. 1991, pripravnik, določen čas

TOK GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

Šmonkar Zvonko, 30. 4. 1991, sekač, TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec
Horvat Mirko, 16. 4. 1991, gozdni delavec-sekač, upokojitev
Godec Zala, 3. 5. 1991, izv. tajniških del
Pečoler Ivica, 15. 5. 1991, materialni knjigovodja.

TOK GOZDARSTVO DRAVOGRAD

Laznik Viktor, 1. 5. 1991, gozdni delavec, upokojitev

TOK GOZDARSTVO RAVNE

Polanšek Simon, 15. 4. 1991, gozdni delavec-sekač, zasebnik

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC

Marzel Vlado, 31. 3. 1991, sektorski vodja, upokojitev

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE

Poberžnik Matjaž, 18. 4. 1991, obd. kovin-pripravnik, določen čas
Plevnik Franc, 9. 5. 1991, kovač, invalidska upokojitev
Lužnik Igor, 22. 5. 1991, stroj, tehnik-pripravnik, določen čas

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB SLOVENJ GRADEC

Zavarnik Branko, 30. 4. 1991, vod. spl. zadev, upokojitev
Cerjak Darinka, 12. 5. 1991, urej. kad. evid., invalidska upokojitev
Stradovnik Karel, 15. 5. 1991, vod. zavarov. prem. in odg. oseb, Zavarovalnica

PRIŠLI: V MESECU APRILU IN MAJU 1991

Priimek in ime, datum prihoda, dela, ki jih bo opravljal, DO iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

Lesjak Drago, 15. 4. 1991, pripravnik sred. gozd. šole
Šmonkar Tone, 1. 5. 1991, gozdni delavec-sekač, TOK Slovenj Gradec

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC

Debelak Boris, 1. 5. 1991, strojnik TGM

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE

Gmajner Vojko, 15. 4. 1991, vzdrž. vozil-pripravnik

ODŠLI: V MESECU JUNIJU 1991

Priimek in ime, datum odhoda, dela, ki jih je opravljal, DO v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM

Stane Franciška, 30. 6. 1991, čiščenje poslovnih prostorov, invalidska upok.
Drofelnik Edi, 30. 6. 1991, delovodja

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Pongrac Janez, 6. 6. 1991, sekač, invalidska upokojitev
Naglič Lenart, 20. 6. 1991, sekač, invalidska upokojitev
Repnik Stanislav, 29. 6. 1991, sekač, invalidska upokojitev

TOK GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Pritrznik Silvo, 31. 5. 1991, ref. za prid. lesa, DSSS

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE

Zorman Jože, 31. 5. 1991, voznik, sam. obrtnik
Čreslovnik Anton, 20. 6. 1991, avtomehanik, invalidska upokojitev
Pečnik Martin, 22. 6. 1991, voznik, invalidska upokojitev

Struktura in gibanje delavcev v mesecu juniju 1991

T O Z D	M	Ž	SKUPAJ
Gozdarstvo Mislinja	44	5	49
Gozdarstvo Slovenj Gradec	37	1	38
Gozdarstvo Črna na Koroškem	102	7	109
Gozdarstvo Radlje ob Dravi	75	8	83
TOK Gozd. Slovenj Gradec	30	2	32
TOK Gozd. Dravograd	10	2	12
TOK Gozd. Ravne	19	5	24
TOK Gozd. Radlje ob Dravi	16	4	20
CLS Otiški vrh	34	4	38
TIS Pameče	93	13	106
Gradnje Slovenj Gradec	40	5	45
DSSS	15	44	59
Taksacija	15	6	21
Skupaj:	530	106	636

Darja Gros

Obisk v Zavodu za delovno usposabljanje mladine v Črni na Koroškem

Okrajni odbor SKD iz Šmartna pri Slovenj Gradcu je skupaj z nekaterimi člani te stranke iz Mislinje in Slovenj Gradca ob koncu šolskega leta obiskal gojence Zavoda za delovno usposabljanje mladine v Črni. Znova so dokazali, da delo na humanitarnem področju predstavlja jedro programa najmlajše stranke v občini Slovenj Gradec in še kako potrebno. Večmesečna akcija zbiranja oblačil, igrač in daril za to populacijo, ki je potisnjena na rob človeške družbe, je bila uspešna. Še večje pa je bilo naše zadovoljstvo, ko smo videli, kako so nas bili gojenci veseli in hvaležni za vse, s čemer smo jih obdarili.

V telovadnici doma smo jim pripravili kratek kulturni in zabavni pro-

gram, kjer so navdušeno sodelovali v petju in plesu. Ganljivo je bilo to srečanje. Spoznali smo, da so bližina prijatelja, stisk roke in prijazna beseda vse, kar jih osrečuje in daje smisel njihovem bivanju. Vse to je za nas, ki smo imeli to srečo, da nas je narava obdarila z zdravjem, najmanj, kar jim lahko nudimo, zato smo sklenili, da jih bomo še obiskali.

Zahvaljujemo se DO, ki so nam ali z darili ali prevozom pomagale pri naši humanitarni akciji. To so LB Slovenj Gradec, Koroška tiskarna, Fotokopirnica COPPIA, Tovarna meril — TOZD Plastika, Merx Slovenj Gradec, NAMA Slovenj Gradec, Prevent Slovenj Gradec.

Marija Rotovnik

Letošnje poletje so neurja dokaj pogosta in marsikatero drevo častitljive starosti takole kloni pred močnim vetrom. Foto: F. Jurač

Glasilo VIHARNIK izdaja delovna organizacija Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec

Ureja uredniški odbor: Ida ROBNIK, Andrej ŠERTEL, Hedvika JANSE, Vida VRHJAK, Danilo RANC, Gorazd MLINŠEK.

Glavni urednik: Andrej ŠERTEL, odgovorna urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda KLEMENŠEK, tehnični urednik: Bruno ŽNIDERŠIČ.

Naklada: 4500 izvodov.

Tisk: GZP MARIBORSKI TISK Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1991.

MATEVŽ ODER (1928—1991)

Vsi, ki smo Matevža Odra poznali, njegovo voljo do dela in življenja, bili seznanjeni z njegovimi načrti, se ne moremo sprijazniti, da nas je tako nenadoma zapustil. Vsem, ki smo dan za dnem z njim delali, z njim živeli, ostane le praznina, ko ga naenkrat ni več med nami.

Matevž Oder se je rodil 15. septembra 1928 leta v Komisiji na Rudlovem kot peti med osmimi otroki, kolikor jih je štela številna družina, materi Ani, gospodinj in očetu Francu, gozdnemu delavcu. Že kot otrok je okusil trdo življenje gozdnega delavca, saj je že kot fant hodil z očetom v gozd in mu pomagal pri vseh delih.

Matevž se je redno zaposlil leta 1943 pri takratnem lastniku Pergerju, star komaj 15 let. Sodelavci se spominjajo, da je prvo frato sekal v Glazuti, v sedanjem oddelku 39. Tudi njemu vojna vihra ni prizanesla, saj je bil kar dvakrat mobiliziran v partizansko vojsko, pa je bil zaradi mladosti in šibke telesne postave vedno odpuščen. Leta 1945 je bil takoj poklican v vojaško službo,

ki jo je s presledki zaključil leta 1950. Od takrat naprej se je zaposlil na gozdni upravi Mislinja kot gozdni delavec z izpitom za motorno žago. Temu poklicu je ostal zvest celo življenje, saj je s tega delovnega mesta odšel tudi v pokoj. V gozdu je opravljal vestno in vzorno vsa gozdna dela, posebno veselje pa je imel s spravilom lesa z živinsko vprego.

Težko gozdno delo, dve delovni nezgodi, pa še bolj šibka telesna postava, so načeli njegovo zdravje. Tako je moral opustiti gozdno delo. Po invalidski oceni leta 1972 je odšel na delovno mesto cestarja. Tudi to delo je, kot vsa prej, opravljal vzorno in odgovorno in njegov del ceste je bil vedno urejen.

Vendar pa so mu moči vedno bolj pešale, zato je leta 1982 odšel v invalidski pokoj, potem ko je v gozdu delal polnih 36 let in to več kot polovico po cele dneve od zore do mraka.

Tudi potem, ko je bil v pokoju, vezi z gozdom ni opustil. Tudi naprej je z njim živel, ga negoval in čuval. Njegovo budno oko je bilo vedno, posebno v pomladanskih mesecih v gozdu, da bi pravočasno opazilo morebiten požar ali drugo naravno nesrečo.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Ivan Lekše

IVAN KRANČAN

Ivan Krančan, po domače Blatnikov oče iz Vrh, se je rodil leta 1911 na Vrhah pri Zgornjem Strnjaku. Njegov oče je kupil Blatnikovo domačijo, kamor so se kasneje preselili. Osnovno šolo je obiskoval na Selah. Mladost je preživel pri svojem očetu na Vrhah. Ko je odrasčal, je očetu pomagal pri delu na žagi in lesni trgovini. Delal je kot prevoznik lesa na žago in razrezanega lesa nazaj k naročnikom.

Leta 1946 si je ustvaril družino. Poročil se je z Matildo Perše, Hovnikovo iz Svetega Duha. V zakonu sta se jima rodila dva otroka. Delo in upravljanje posestva je prevzel mlajši sin Stefan.

Ivan je bil napreden in dober gospodar, moderniziral je Blatnikovo domačijo. Ukvarjal se je pretežno z živinorejo. Odlikoval se je kot skromen, tih, skrben in pošten človek.

Njegov najljubši konjiček je bilo čebelarstvo. Ljubezen do čebel je

začel gojiti že kot šolar. Čebele so ga spremljale skozi vse življenje. Čebelariti je začel s kranjci. Imel je do 20 čebeljih družin, katerim je posvečal vso skrb in so mu prinašale največje veselje.

Življenjska pot se mu je končala 6. maja letos. Zelo ga je prizadela smrt žene, ki je umrla v juniju lanskega leta.

Ob tej priliki želijo najbližji sorodniki pokojnika izraziti zahvalo za pomoč in tolažilne besede vsem ostalim sorodnikom, sosedom, znancem in pogrebem. Zahvaljujejo se tudi za darovano cvetje in vence. Posebna zahvala pa gre župniku iz Starega trga gospodu Gabrijelu Knezu za opravljen obred in govornikoma gospodoma Franciju Novaku in Antonu Lahu za ganljive besede ter moškemu pevskemu zboru Ksaver Meško iz Sel za zapete žalostinke. Za pokojnikom je ostala praznina, pogrešali ga bodo vsi njegovi, vnukinje, posebno najmlajša, na katero je bil posebej navezan.

Matevž ČARF

FERDINAND SMONKAR

Mnogo prezgodaj je smrt posegla v Gašperjevo družino v Doliču, kjer je iz sredine njenih najdražjih, sosedov in številnih prijateljev izrgala Ferdinanda Smonkarja. Pokojni Ferdinand se je rodil 10. 7. 1925 v številni Gašperjevi družini in, ker je že v mladih letih izgubil očeta, je moral prevzeti kmetijo, na kateri je vse do svoje prerane smrti pridno in dobro gospodaril. V prvih letih gospodarjenja so bili hudi in težki časi, toda pokojni Ferdinand je dodatni zaslužek na kmetiji iskal v prevozih s konji, saj je s pohorskih

gozdov prevažal les ter opravljal druga poljska dela. V času, ko je v Doliču bila samostojna Kmetijska zadruga, je v njej tesno sodeloval kot odbornik, izredno pa se je izkazal pri gradnji zadrugnega doma v Doliču. Leta 1965 se je poročil s Terezijo Zupanc iz Ponikve pri Zalcu in na Gašperjevi kmetiji mu je kot življenjska sopotnica rodila tri sinove. Pokojni Ferdinand pa je bil preko 30 let tudi član Gasilskega društva Dolič in vedno, kadar je bilo treba pomagati človeku v nesreči, je bil on med prvimi. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu. Naj mu bo lahka domača zemlja.

F.J.

ANTON PLEVNIK

Težko in hudo nas je pretresla žalostna vest, ko smo zvedeli, da je po dolgotrajni in neozdravljivi bolezni umrl Anton Plevnik, Peganov oče iz Brd pri Slovenj Gradcu. Ob kruti resnici, ko v družino poseže smrt, je težko zbrati besede slovesa, ki bi orisale življenjsko pot Peganovega očeta. Na lepih sončnih Brdah mu je 'na Ermanovi kmetiji leta 1907 stekla življenjska pot, ki pa je bila vseskozi težka in trda. Leta 1943 je od svojega strica podedoval Peganovo kmetijo in edina želja mu je bila, da bi na kmetiji uspel ter, da bi na njej pridno in sodobno gospodaril. Pet let pozneje si je nedaleč na Plevnikovi kmetiji našel življenjsko sopotnico Marijo, kjer sta si le-

po uredila zakonsko ognjišče, v katerem so se jima rodili otroci Franc, Marija, Jože, Ciril, Brigita, Zvonka in Zdenka. Vse pa sta vzgojila v pridne in poštene ljudi. Pokojni Peganov oče pa ni bil samo kmet. Ker je ljubil naravo je kmalu stopil med lovce in vedno, kadar je odhajal z lovci na lov, je bil to za njega sren trenutek.

Ko so Antonu Plevniku pešale življenjske moči, se je leta 1966 odločil, da bo posestvo prepustil svojemu sinu Francu, ki po vzoru svojega očeta na posestvu danes tudi on pridno in sodobno gospodaril.

Peganovega očeta bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

F.J.

Vse je popolno v svoji nepopolnosti.

Vse definicije so brezsmiselne, če ni nadaljevanja.

Ljubezen do bližnjega je svet.

Vse slabo nosi v sebi tudi dobro.

Posledica življenja je počitek.

Skopost je škripec, ki stalno škriplje, nikoli pa ne zaškriplje do konca. Preobrneš jo edino z vztrajnostjo.

Življenjska sled človeka je kratkotrajna in minljiva, kot vodna brazda za ladjo.

Zavist je sopotnica osebnosti.

Samotortura je edina oslarija, ki zaudarja po samoizdajstvu.

■ Zmago Čeh

KATARINA VALTL 1905—1991

O lepem sončnem dnevu smo se 29. maja poslovili na perničskem pokopališču od KATARINE VALTL. V častitljivi starosti 86 let se je po krajši in hujši bolezni izteklo njeno življenje v slovenjegraški bolnišnici.

Kot drugorojenki izmed osmih otrok ji je zibka stekla 24. 4. 1905 pri Smolniku na Pernicah. Komaj je dobro dorastla šoli, ko se je začela prva svetovna vojna, so jo težke razmere vkleinile v vedno zahtevnejša dela, katera je opravljala skrbno in vestno ter z ljubeznijo do narave in živali, povsod kjer je bilo treba. Ko so dorasli mlajši bratje in sestre, se je pri kmetih zaposlila kot gospodinjska pomočnica ali dekla, kot so včasih rekli. V službi si je nabrala še novih izkušenj skupaj z razočaranji in skromnim lonom.

Vrnila se je na rodne Pernice, kjer si je ustvarila družinico na najemniški kmetiji pri Razpotniku. Čeprav ji usoda ni naklonila lastnega doma in zemlje, je dolga leta ob-

delovala tujo, da je preživela svojo družino. Krajanji Pernic smo jo poznali kot pridno in vestno delavko, saj je rada poprijela povsod, kjer je bila potreba, tudi tam, kjer je bila bolezen pri hiši. Dopustov in počitka skoraj ni poznala in lahko bi rekli, da je bilo njeno življenje en sam dolg delavnik. Kljub trdemu delu je bila vedno vedro razpoložena, polna humorja in bilo je prijetno kramljati z njo.

Trajnejša sreča se ji je nasmehnila, ko se je hčerka Pepca poročila na kmetijo v Avstrijo, kjer je občasno rada pomagala s svojim delom in bila mladi družini v oporo. Tudi oni so zanjjo lepo skrbeli na jesen življenja in v času bolezni. Enako pozornost ji je izkazovala družina sina Jožeta, pri katerem se je izmenično rada ustavljala.

Izpolnila se ji je želja, da se je s smrtjo srečala v svoji domovini, ker si je na Pernicah izbrala svoje zadnje bivališče. Mi vsi, ki smo jo poznali, jo bomo ohranili v trajnem spominu.

Ludvik MORI

ZOFIJA MATIJA 1917—1991

Delovna je bila in pridna. Rodila je tri sinove, od katerih se dva živita. Franci kmetuje in gospodari doma na Zdvčevem v Kotljah, Jože pa se je priženil na kmetijo na Ojstri pri Dravogradu, kjer s svojo sposobno in razgledano ženo zelo uspešno in napredno gospodarita in kmetujeta.

V Kotljah so v ponedeljek, 24. junija 1991 pokopali Zofijo Matijo, pd. Zdvčeko, »ROŽIJEVO ZOFKO«.

Zofija Matija se je rodila 16. marca 1917 leta v Podkrajju. Umrli je v 75 letu starosti, 22. junija 1991.

Med zadnjo vojno je sodelovala s partizani in pomagala v NOB. Po vojni se je leta 1947 poročila s kmetom Zdvcem v Kotljah.

Pokojno Zofijo Matijo, pd. Zdvčeko, »Rožijevo Zofko«, bomo vsi, ki smo jo poznali in radi imeli, ohranili v najlepšem spominu!

Naj mirno počiva v domači zemlji!

Rok Gerenšek

Čebelnjak v Robanovem kotu — Foto: M. Čarb

Skupina udeleženk izleta pred Krjavljevo kočjo na Muljavi

MARIJA RAZGORŠEK

V Starem trgu pri Slovenj Gradcu so se poslovili od Marije Razgoršek, »Vahterjeve mame«, roj. Ivartnik.

Rojena je bila 25. 1. 1903 leta v Podgori pri Kotljah pri p.d. Pavšerju. Za moža je vzela sosedovega sina p.d. Svetnečnega Franca, s katerim sta preživela 66 let srečnega, skupnega zakonskega življenja. Rodilo se jima je 12 otrok: šest sinov in šest hčera. Ob njeni smrti, 11. 6. 1991 v 89. letu življenja, pa je za njo poleg še živčih otrok žalovalo tudi 31 vnukov in 31 pravnukov. To je bila zares velika družina, ki jo je imela rajna Vahtarjeva mama najrajši.

Leta 1971 sta z možem praznovala zlato poroko, leta 1981 biserno in 1986 diamantno poroko.

Takšnih dobrih slovenskih mater in babic ter prababic, kot je bila rajna Vahtarjeva mama, je malo. Njihov doprinos za življenje našega malega slovenskega naroda, je pa neprecenljiv.

Poleg prisrčne zahvale za vse, kar je dobrega storila v življenju, ji želimo po prenehanju trpljenja miren in sladak počitek v domači, slovenski zemlji, ki jo je v življenju tako ljubila!

Rok GORENŠEK

INVALIDI IZ MUTE NA IZLETU PO DOLENJSKI

Predstavniki društva invalidov Muta so v soboto, 25. maja organizirali enodnevni izlet po Dolenjski. Čeprav se je maj že iztekal, nas je v dolini Drave ob zbiranju pozdravilo hladno jutro, ki je polja in travnike okrasilo s slano. Ko smo se strpali v dva avtobusa, ki sta začela pot proti Dravogradu in Velenju, nas je skozi šipe pozdravilo sonce, ki je preganalo redke kopaste oblake. Sočasno je vsakega posebej prišel pozdravit simpatični vodič, kar je bilo za tiste, ki še nismo bili z vodiči na izletu, pravo prijetno presenečenje.

Brata Lojze in Tone Gostenčnik, ki sta nas kot vodiča spremljala, sta nam med vožnjo sproti razlagala, kot se vozimo in nam razlagala vse pomembnejše znamenitosti krajev. Bili smo seznanjeni o vsem, kar nas je zani-

malo. Mladi, godec Drago pa je od časa do časa raztegnil svoj meh. Drveli smo dalje proti Trojanam in Ljubljani, kjer pa ni bilo časa, da bi se ustavili, če smo hoteli kaj videti na Dolenjskem.

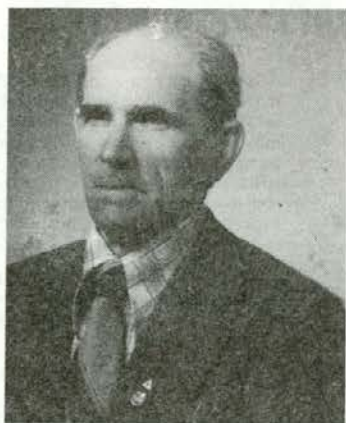
Prvi daljši postanek je bil v Stični, kjer smo si ogledali vse njene bogate znamenitosti. Čas nas je priganjal in morali smo naprej. Naš drugi postanek je bil na Muljavi, kjer smo si lahko ogledali rojstno hiško znamenitega pisatelja Josipa Jurčiča in Krjavljevo kočjo s Krjavljem vred, le koza mu je nekam ušla. Vozili smo se po dolini reke Krke, po prečudovitem okolju. Videli smo Žužemberk z razpadajočimi gradovi. Še dva manjša postanka v Pleteljih in Otočcu pri Novem mestu in že smo bili krepko sredi poldneva. V

prečudovitem vinogradniškem okolju nekje nad Krškimi nas je pri TREH LUČKAH čakalo izdatno kosilo, kjer smo se v veselem razpoloženju zadržali do poznih večernih ur.

Polni lepih vtisov smo se morali posloviti od prijaznih Dolenjcev in naša avtobusa sta jo ubrala po bližnjicah proti Koroški, kjer smo se razšli v upanjih in obljubami, da se bomo na podobnih izletih še srečali. Za to lepo doživetje smo dolžni zahvalo vsem predstavnikom in organizatorjem našega društva invalidov, ki ne pozabijo z obiskom in obdaranjem nepokretnih invalidov.

Kaj več o našem društvu pa kdaj prihodnjič.

Ludvik Mori

HERMAN JANŽE

Obiskal sem najstarejšega »žagmojstra« pri nas, Hermana Janžeta, iz Spodnjega Razborja.

Herman Janže je zagledal luč sveta 30. 7. 1907 v Rečici v Savinjski dolini. Tam je obiskoval osnovno šolo. V mladosti mu ni bilo z rožicami postlano, saj je moral s sedmimi leti, ko mu je oče padel kmalu na začetku vojne leta 1914, oditi služiti h kmetom. Leta 1922 se je šel učiti za »žagmojstra« na Pečnikovo žago na Ravne pri Šoštanju in se tam zaposlil. Leta 1930 je prišel v spodnji Razbor in se zaposlil na žagi v Suhem dolu pri grofu Thurnu. V tedanjih kriznih letih je bil leta 1932 odpuščen. Na novo se je zaposlil na Pucovi žagi v Koprivni in tu delal eno leto, dokler ni zmanjkalo lesa. V tistih letih je lesna trgovina zelo pešala, zato se je selil iz žage na žago, kjer je bilo kaj lesa. Tako se je selil iz Pucove žage na Mihelo žago v Podpeco, potem na Sedejevo žago na Lešah, od tam na Cvelberjevo na Pristavo in na Rožančevo v Črni.

Ker je na žagah zmanjkalo dela, je šel leta 1937 v Suhi dol delat apnenice. V naših krajih je bila vedno stiska za zaposlitev, zato je šel leta 1939, še pred začetkom 2. svetovne vojne, v Nürnberg v tovarno lesnih izdelkov. Po vrnitvi iz Nemčije se je ponovno zaposlil na žagi v Suhem dolu in tam ostal do upokojitve.

Po letu 1945 si je v Spodnjem Razborju ustvaril svoj dom, kjer sedaj živi. Leta 1955 pa se je upokojil.

Njegov najljubši hobi so mu bile že od leta 1922 čebele. Začel je z nekaj kranjiči in kmalu se je preusmeril na panje dunajčane s premičnimi sati. Pozneje pa je uporabljal AŽ panje, ki jih je tudi sam izdeloval. V njih je imel včasih naseljenih tudi do 50 družin. Vseskozi so mu čebele dobro delale, samo enkrat so mu pomrle zaradi griže.

Vsa leta svojega čebelarjenja ne pomni tako slabe letine kot je bila leta 1990, ko ni dobil niti kapije medu.

Kljub svoji visoki starosti 84 let je še čil in zdrav in v Suhem dolu mirno živi z ženo in čebelami. Želimo mu še mnogo zdravih let.

Matevž Čarf

RAZBORSKI KRVODAJALCI SO SLAVILI

Ko so se 12. 5. 1991 zbrali krvodajalci v Razboru na proslavi, so povabili tudi mene.

Z veseljem sem sprejela to vabilo naših krvodajalcev. Človek, ki je bil leta in leta vključen v organizacijah se pač potem, ko funkcije izpusti, počuti precej odmaknjenega od vsega, kar se dogaja okrog njega.

Z zanimanjem sem prisluhnila gospodu Antonu Lakovšku iz Pameč, ki je zelo lepo opisal naše krvodajalstvo. Smo ena tistih garancij, ki vemo, da na mladih svet stoji. Res, Razbor ima večina same mlade krvodajalce. Lahko rečemo, da grede po naših stopinjah. Bili smo med prvimi, ki so zaorali ledino te humane dejavnosti.

ZAHVALA

Ob boleči in prerani izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

AVGUSTA KRESNIKA
(1922–1991)
iz Vrh

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in ostalim za vsestransko pomoč in izrečeno sožalje.

Hvala zdravnikom in osebju zdravstvenega doma Slovenj Gradec za zdravljenje na domu, govornikom Franciju Novaku, Antonu Lahu in Juriju Šumečniku za poslovilne besede, gospodu župniku Vinku Conču za slovo na domu in opravljen pogrebni obred, moškemu pevskemu zboru Ksaver Meško za zapete žalostinke in TOK Gozdarstvu Slovenj Gradec za pomoč.

Posebej se zahvaljujemo vsem sosedom, ki so nam v teh težkih dneh nesebično pomagali.

Iskrena hvala tudi vsem, ki so darovali vence, cvetje, sveče in za maše ter našega dragega očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakomur iskrena hvala

Žalujoči: žena Fanika, hčerka Nada, sinova Feliks in Janez z družinami

ZAHVALA

V boju za našo majhno domovino Slovenijo je na območju Dravograda padel

VINKO REPNIK
GREŠOVNIKOV
iz Gradišča
pri Slovenj Gradcu

Ob težki izgubi je pri srcu nastala nepopisna bolečina vse družine. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih dnevih stali ob strani, darovali vence in cvetje, in nam nudili materialno pomoč. Hvala vsem sosedom, predvsem pa družini Polenik in Prevolčič.

Iskrena hvala kolektivu NAVE-NTU, TO, občini: Slovenj Gradec, Ravne in Dravograd, tovarni Fecro – Niro, Preventu, Splošni bolnišnici Slovenj Gradec, pevskemu zboru Kope, gospodu župniku za opravljeni pogrebni obred, pihalni godbi Slovenj Gradec.

Zahvaljujemo se tudi govornikom Ivanu Lekšetu, Francu Pogačniku in Hedviki Anželak.

Še enkrat hvala vsem!

Žalujoči: mama, Marina, brat, sestre z družino in ostali sorodniki

Danes lahko s ponosom rečemo, da naš trud ni bil zaman, saj smo na drugem mestu, kar se tiče odvzema krvi. Imamo tudi zelo prizadevnega predsednika RK v Razboru. Res je še mlad, tale Pavel Juvan mlajši, a je zelo aktiven. Naša predsednica krvodajalstva Marija Glasenčnik pridna kmečka gospodinja, že vrsto let zbira ljudi za transfuzijo. Vemo, koliko dela imajo kmeti, a vendar si Marija vzame čas, tudi za to humano delo na našem območju, saj je Razbor zelo razsežen in hribovit. Razborčani smo še vedno aktivni, pomagamo, če je kje potreba, a tistega pravega odnosa med nami ni več. Vsi hitimo in grabimo stvari zase, a na druge pozabljamo.

Vsem krvodajalcem se zahvaljujem, da sem bila lahko med njimi, se z njimi pogovorila in tako vsaj za nekaj časa pozabila na vsakdanje skrbi. Želim, da bi še nadalje prostovoljno darovali svojo kri, saj rešuje življenje mnogih ljudi, morda jo boš na jesen življenja potreboval, tudi ti.

Štefka MELANŠEK

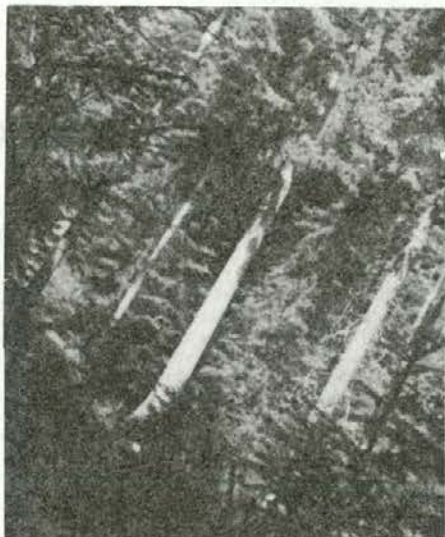

Foto: M. Čarf

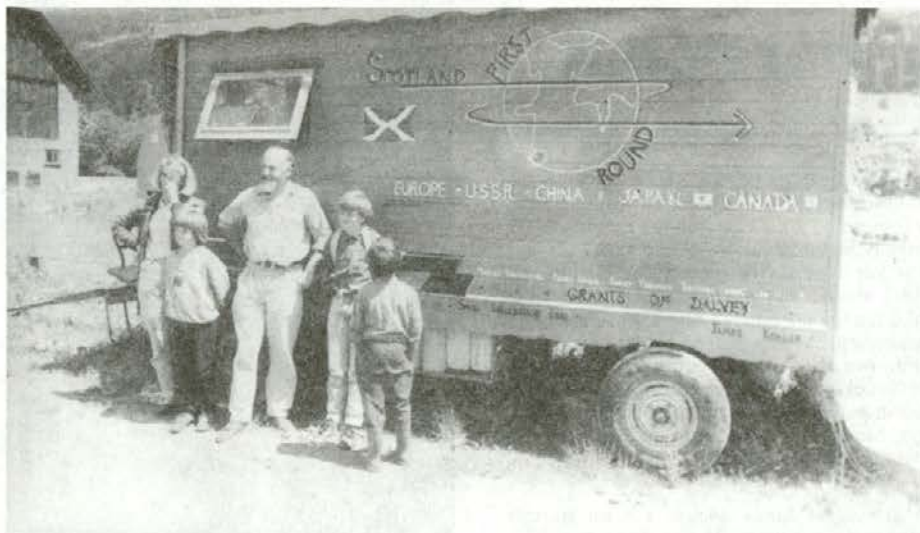
ZAHVALA

Ob hudi in neozdravljivi bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

ANTON PLEVNIK
Peganov oče iz Brd 29/a

Vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje, se iskreno zahvaljujemo. Prav lepa hvala vsem sosedom, ki so nam kakorkoli pomagali v najhujših trenutkih. Hvala dr. Vladu Weingerlu in dr. Tonetu Ravnikarju za nesebično dolgoletno zdravljenje, lovski družini Golavabuka, zlasti pa Vladu Mrzlu, za častno stražo in spremstvu na pogrebu, govornikoma Vladu Mrzlu in Francu Gamsu za ganljivo izrečene besede slovesa, hvala šmárškim pevcem za zapete žalostinke, ter g. kaplanu Vladu Bizantinu za pogrebni obred.

Žalujoči: žena Marija, otroci Franc, Marija, Jože, Brigita, Zvonka in Zdenka z družinami ter Ciril, brat Ivan in sestra Trezika in Ančka

S konjsko vprego po svetu

Skrozi Slovenijo je v prvi polovici meseca junija potovala s konjsko vprego družina GRANT iz Škotske. Med potjo jim je zbolel konj, zato so se ustavili v Dravogradu. Svoje začasno bivališče so postavili pred hleve dravogradskega konjeniškega kluba v Libeličah. Tu smo jih lahko obiskali in zvedeli nekaj več o njihovem potovanju.

Gospod Grant je ekolog in je v svojem življenju že veliko potoval po svetu. Več let je bil v Afriki, delal je v Avstraliji, doma na Škotskem pa je bil strokovnjak za ohranjanje naravne kulturne dediščine.

Na potovanje se je družina začela pripravljati že pred leti. Čakali so na primeren čas, da so otroci dosegli ravno pravo starost: 7, 9 in 11 let. Prikolico, ki jo vleče en sam konj, so jim posebej izdelali na Škotskem in bo v naslednjih štirih letih, kakor dolgo planirajo potovanje, njihov dom, prevozno sredstvo, sola ...

Potovanje so začeli lani septembra preko Holandije, Belgije, Francije. Tu so morali prvič zamenjati konja. Pot so nadaljevali čez Italijo, Avstrijo in v Slovenijo, od tu dalje pa nameravajo prepotovati Madžarsko, Rusijo,

Kitajsko, Japonsko in nazadnje Kanado. Potujejo v glavnem po stranskih cestah in obvoznih. Kjer to ni mogoče, pa morajo po glavni cesti. Na dan prevozijo od 15 do 20 km poti.

Med postankom v Dravogradu so bili prava atrakcija s svojim načinom življenja in vedenja. Večino obiskovalcev pa je posebej zanimal način šolanja otrok. G. Grant je povedal, da na Škotskem šola ni obvezna, starši ali skrbniki pa morajo omogočiti otrokom izobrazbo med petim in dvanajstim letom starosti na način, ki ga zmorejo. Obseg znanja je predpisan in ga tudi preverjajo, vendar ga v tem obdobju ne ocenjujejo. Tako starša Grant med potovanjem skrbita tudi za izobrazbo svojih otrok. Po končanem potovanju se bodo otroci vključili v redno šolo.

Takšno potovanje seveda ni zastonj. Imajo dva manjša sponzorja, glavno breme stroškov pa nosi družina sama. Pred odhodom so v ta namen prodali hišo. G. Grant napiše tudi kakšen članek s poti in ga objavi v švicarskih revijah in časopisih, ob koncu potovanja pa namerava o tem napisati knjigo.

Ida ROBNIK

BILI SMO V MORAVSKIH TOPLICAH

Aktiv invalidov iz Slovenj Gradca je 8. junija letos organiziral enodnevni izlet v Moravske toplice.

Zgodaj zjutraj smo zapustili Slovenj Gradec in potovali po Dravski dolini do Maribora in do Radencev. Tu smo si ogledali novo zgrajeno cerkev Cirila in Metoda. Med krajšim postankom v hotelu Radin v Radencih smo se malo okrepili. Pot smo nadaljevali do Kapele, kjer smo si ogledali vinsko klet. Tu smo degustirali pet njihovih najboljših vin. Krajši postanek smo imeli tudi na kmečkem turizmu Štuhec, prav tako na Kapelskem vrhu.

Nato nas je pot vodila naravnost do Moravskih toplic. Tu smo se lahko kopali v zaprtem ali odprtem bazenu, ogledali smo si lahko lončene izdelke in še eno cerkev iz baročno-renesančnega obdobja.

Okrog 15. ure popoldan smo nadaljevali pot do gostišča v Spodnji Ščavnici, kjer smo

imeli kosilo in prosto zabavno popoldne ob glasbi veselega harmonikarja. Po tem smo na željo udeležencev izleta obiskali še Ivana Krambergerja v Negovi. Na poti domov smo se ustavili še na Muti, malo pred polnočjo pa smo bili doma v Slovenj Gradcu.

Izleta se je udeležilo 53 članov aktiva. Na njihovih obrazih in iz razgovorov sklepam, da so bili zadovoljni. Za to pa se lahko zahvalimo tudi agenciji »RELAX« z Mute, ki nam je pripravila tako bogat program izleta. Še posebej smo bili zadovoljni z vodo agencije g. Avgustom Gostenčnikom, ki nas je vso pot seznanjal z značilnostmi krajev, kulturnimi in gospodarskimi objekti ter nas opozarjal na naravne lepote, ki jih Slovenci vse pre malo ohranjamo. Bil je vedno dobre volje in pripravljen na pogovor ter ustreči željam izletnikov.

Želimo si še več takih izletov.

NAŠE ZDRAVILNE RASTLINE

ŠENTJANŽEVKA

Krčnica, krčna zel, krčevce, sv. Janeza roža, ivanovka, krvavec. Lat. *Hypericum perforatum*, nem. Johanniskraut.

Šentjanževka, kot jo pri nas imenujemo, je povsod zelo znana rastlina, kar kažejo številna različna krajevna imena.

Šentjanževka je trajna rastlina z vejnatim in leseno korenino, iz katere poganja 50 do 70 cm visoko, pokončno zelnato steblo, ki ima dve podolžni rebri in nasprotne veje. Listi so nasprotni, zelo kratki, skoraj sedeči, ovalno podolgovati, celorobni in so posejani s prosojnimi pikami, ki jih povzročajo oljate žlezice. Cvetovi stojijo na koncu stebel in vej in so zlato rumene barve.

Raste po suhih obronkih in sončnih brdih, po mejah, pašnikih, grmiščih in ob gozdovih. Cveti od julija do avgusta.

Sestavine: eterično olje, rdeča smola, grenak ekstrakt, česlovina, gumi, itd.

Nabiramo jo julija in avgusta.

V starih časih so nabirali šentjanževko v kresni noči in so verjeli v njene nadnaravne moči.

Raba

a) Notranje

Čaj pijemo proti boleznim jeter in ledvic, proti putiki, driski, krvavenju, zslazenim prsim in tiščanju v želodcu (30 g na 1 l vode, 1 do 2 skodeli na dan po požirkih). Jemljemo ga tudi proti nočnemu mokrenju in nervoznemu glavobolu. Proti bledičavosti in proti menstrualnim težavam, krčem maternice in boleznim živcev rabimo mešanico enakih delov šentjanževke in rmana.

Čaj priporočamo tudi v pubertetni dobi.

Tinkturo rabimo kakor čaj (2 do 3 krat na dan 10 do 15 kapljic). Pripravimo jo iz zeli, ki jo namočimo v žitnem ali sadnem žganju. Olje iz šentjanževke pripravimo iz 1/4 l samih cvetov (brez pecljev in brez časnih listov) in jih namočimo v 1/2 l olivnega olja, steklenico zamašimo in postavimo na sonce. Po približno 14 dneh olje filtriramo. Olje šentjanževke je izvrsten pripravek za sončenje, uporablja se kot zdravilo za otekline, trganje v ledjih, za izpahe in opekline. Notranje jemljemo olje (8 kapljic na sladkorju) proti bolečinam v trebuhu in proti krčem.

b) Zunanje

Sok, ki smo ga izlužili z vodo, vtiramo v sveže rane, da ustavimo krvavitve. Zdravilo za bledičavost, slabokrvnost itd. je naslednje: vzemi po 30 delov šentjanževke, gladišnika, mačehe in lipovega cvetja, po 20 delov potrošnikov korenine in zeli ter omonorine korenine, 15 delov brinovih jagod in 10 delov korenina svišča. Na dan popij 3 skodeli čaja. Hkrati uživaj mnogo zelenjave, ki vsebuje hranilne snovi, zlasti železo (špinata). Mnogo se gibaj na zraku in soncu.

Matеvž ČARF

Razmišljanje o marsičem

Mi starejši smo preživljali svojo mladost v revščini, večkrat lačni; s cokljami in cunjami na sebi smo obiskovali osnovno šolo. Mnogo se jih je z odličnim spričevalom v žepu preživljalo po dneh pri kmetih ali pa šli za hlapce in dekle. Kako naj razumemo danes študente, dijake in druge, ki lepo oblečeni s steklenico pijače v rokah posedajo pred šolami in stavkajo, če jim kaj ni všeč. Mi starejši pa smo z vsem zadovoljni, le da imamo kruh, mir in življenjske pogoje, o katerih v svoji mladosti nismo niti sanjali. Tudi po vojni je bilo mnogo talentiranih ljudi iz kakšnih koli razlogov diskriminiranih, mnogo talentov pokopanih. Ti se danes pojavljajo kot amaterji. Toda amaterstvo je danes zavrženo in nima nobene cene in vrednosti. Mnoga amaterska dela: skladbe, pesem, odrske uprizoritve, muzika, pisana beseda, ki je včasih lepša kot profesionalna, ker je pristna, ljudska neizumetničena, je zastavljena.

Vsa ta dela, poslana na radio in TV ali na časopisno uredništvo, romajo v koš. Vsi priznani profesionalci, ki so danes popularni, budno pazijo, da bi jim kdo ne hodil v zelje in jim konkuriral. Pri naših sosedih Avstrij-

cih gojijo ljudsko pesem, glasbo in tako dalje. Vsak mesec vabijo pred TV kamere ljudske umetnike in jih z velikim navdušenjem predstavijo ljudstvu. Na TV in radiu pri nas pa se zares ponavljajo isti ljudje, vedno iste pesmi, muzika in tako dalje. Med nami pa je toliko lepega narodnega blaga, ki se ga medij sramujejo. Vsako pesem, vsako skladbo bi morali poiskati in jo ovrednotiti. To so osnovne človekove pravice, o katerih veliko govorimo in pišemo, pa so žal velikokrat le na papirju. Strinjam se z gospodom Zvonkom Ortanom, ki je o tem kritično pisal v junijskem Viharniku.

Marsikaj se danes dogaja, kar mi starejši ne moremo razumeti. Vsaka diskriminacija, tudi na kulturnem področju, boli.

Mnogi šolani kulturniki, ki so se šolali s stipendijami, danes prezirajo amaterje. Včasih na radiu in TV predvajajo skladbe, ki vsaj za nas starejše nimajo vrednosti. Tudi nam bi morali za našo naročnino nuditi več nam dopadljivega kulturnega blaga, tako kot ga znajo pokazati in ceniti Avstrijci.

Jože KRAJNC

Ivan Jeromel s svojim »rekordnim« jurčkom

Jurček Velikan

Čeprav gobarji letos napovedujejo slabo gobarsko letino, pa imajo nekateri iskalci gob še kar srečo. Skoraj dva kilograma je tehtal tale jurček, ki ga nam je pokazal Ivan Jeromel iz Tolstega vrha pri Mislinji. Sam pravi, da ni strasten gobar in, da tu pa tam rad stopi v gozd. Zadnje nabiranje gob je bilo zelo uspešno.

F. J.

Kosov Urban prvi z leve v I. vrsti. Slika je predvidoma iz leta 1935

KOSOV URBAN

Ko sem bil star kakšnih deset let, sva šla z očetom nekega pomladnega dne peš v bolj oddaljeni trg na semenj. Med številnimi kupci-sejmarji sem ugledal starejšega moža, z ne navadno kratkimi rokami, kjer so namesto prstov štrlele brazgotine. Videl sem, kako je iz telovnika s tistimi štrclji izbrskal denar, ko je pri kramarju plačeval nek predmet. Pocikal sem očeta za rokav ter ga opozoril na tega moža. Šele doma mi je oče povedal ob neki priložnosti več o njem in kako je prišel ob obe roki.

Urban je v svojem otroštvu odraščal pri Povžu na Ojstrici. Menda je bil ves nor na streljanje in pikanje že od pastirskih let in povsod je hotel biti zraven, kjer se je streljalo s puškami ali možnarji. Če je le prišel do kakšne lovske puške, jo je mahnil v gozd »rabušicat«. Kot pravega neučakanca so ga fantje in možje, ki so streljali z možnarji, vzeli za pomočnika v svojo sredino.

Tudi tisto kresno nedeljo, ko je bilo farno žegnanje na Ojstrici, se je Urban, preden se je pridružil strelcem, doma na veliko ustil, kako bo pretepel tega in onega fantalina. Med zbiranjem množice pred cerkvijo, so fantje in bolj izkušeni možje na varnejšem kraju zavzeto polnili možnarje. Tudi Povžev Urban in Fajdlov Tonč sta pridno polnila možnarje. Urban je z obema rokama držal

možnar pokonci, Tonč pa je polnil, in bilo je že proti koncu cerkvenega obreda, ko je Urban rekel: »Le daj še, da bo bolj poknilo!« Pa se je ob nabijanju vžgala iskra, ki je s strahovitim pokom raznesla možnar. Urban se je skotalil nezavesten z razcefranimi prsti do zapestja na obeh rokah. Že brž po prihodu v bolnico so mu odrezali obe roki v zapestju, ker pa se rane niso hotele celiti, so mu jih še enkrat odrezali višje v podlaktu.

Več kot eno leto je Urban pestoval preostanek svojih bolnih rok in se je počutil silno nelagodno in ljudem v breme. A njegova močna volja do življenja in dela mu je pomagala, da ni obupal. O kakšni renti ali občinski podpori ni bilo misliti, domačim pa ni hotel biti v breme. Med tem ko so se mu celile rane, je že tuhtal, kako si bo uredil pripomočke, ki mu bodo vsaj delno nadomeščali prste in bo lahko opravljal vsaj nekatera dela.

Zmotili so se vsi, kateri so mislili, da se bo moral Urban vdati beračenju, kar je bilo v tistih časih še močno v modi, ali pa, da bo ostal občinski revček, in, da ga bo orožje in pikanje za vselej minilo. Prav nasprotno: Urban je s časom postajal za tedanje in današnje pojme pravi gangster z drznimi podvigi zaradi svoje invalidnosti. Tisti končiči podlahti so mu neverjetno dobro služili. Če ni šlo drugače, si je pomagal tudi z zobmi. Na štrclje si je dal pripeti razne pasove in nanje vtiikal orodje, da je lahko okopaval, kosil, gradil, gradil plot, celo lovska strast se ga je oprijela.

(nadaljevanje na 17. str.)

Kosov Urban

Sprva je kupčeval z drobnico in kožami vseh vrst živali in jih nosil h krznarjem. Ko pa si je toliko prislužil, si je kupil lovsko puško in sprva »raubšical«. Njegova dejavnost je prišla na uho orožnikom, čeprav sprva tega niso hoteli verjeti. O tem se je hotel na lastne oči prepričati zaigriženi orožnik, ki se je pisal Jesi. Le-ta je nekega zgodnjega jutra začel zasledovati krivolovca Urbana. Brž ko je Urban opazil zasledovalca, je začel teči proti domu, orožnik pa za njim. Tik pred hišo mu je bil že za petami, naglo je smuknil pri gornjih vratih v vežo in loputnil vrata za seboj. Pri tem pa je priprl orožnikove prste, ko je ta lovil za krilo vrat, in Urban je močno tiščal od znotraj vrata k podboju tako, da je orožnik tulil od bolečin. Potem pa je naglo spustil vrata ter se potuhnil za vrata. Ko je orožnik planil v hišo, je po stopnicah naglo zdrsnil v klet ter pri spodnjih vratih ven in tekkel k spodnjemu sosedu Črešnjarju, se naredil, kot da je prišel s spodnjega konca in s pogledom na uro izjavil: »Oh, ura je že devet. Biti bi moral že doma.«

Orožnik je naredil prijavo in krivolovca za dejanje ter poškodbe tožil na sodišču. Ko so na sodišču v praksi preverjali, če res more tak človek streljati, je bil Urban tako kruljav, da mu je puška takoj padla iz rok na tla. Tudi sosed Črešnjar je pričal, da je bil Urban ob tej in tej uri pri njih in tako je orožnik tožbo izgubil s podukom, da naj v bodoče take kruljavce pusti pri miru, sicer se lahko še sam znajde v zaporu.

Urban pa je uvidel, da z divjim lovom ne bi dolgo shajal in se je pridružil lovskemu društvu Dravograd Ojstrica. Vidimo ga na sliki, kjer stoji v prvi vrsti prvi z leve. Ko je šlo za stavo, je v metu s strelom zadel klobuk in stavo dobil. Nekoč so ga ob nekem pretepu zalezovali neki razgrajči, skrivaj si je ob oprsju v rokav porinil kamen, ter je zasledovalca tako mahnil, da se je onesvestil, drugi pa so zbežali. Še bi lahko kaj napisal o njem, pa naj bo dovolj.

S svojo iznajdljivostjo, z izumiteljstvom, prebrisanostjo, prekupčevanjem in delom si je v kriznih časih prišedel denarja, da je hčerki Rozaliji kupil Kosov grunt, ki je eden največjih in najlepših v tem kraju. In tam je tudi preživel jesen svojega življenja.

Ludvik MORI

PO HUDIH BOJIH V DRAVOGRADU

»Ali je Vinko res moral umreti...«

Prišli so nepričakovano tisti iz naše armade, da bodo branili naše meje. Puškine cevi so namerili proti nam in koroški zemlji. Hoteli so nam vsiliti voljo drugih. Srditi boji na Holmcu pa v Dravogradu nam bodo ostali v spominu za vedno. Za vedno zato, ker smo izgubili tri mlada življenja, ki so jih Željko Ernoić, Bojan Štumberger in Vincenc Repnik dali za našo domovino.

»Ne morem in ne morem verjeti, da našega Vinka ni več. Tistega usodnega petka, 28. junija, je v Dravogradu pod kroglo ostrostrelca padel naš Vinko. Dnevi so vse bolj mučni in težki. Naš dom je prazen in potr,« nam je jela pripovedovati mati pokojnega Vinka Repnika, Fanika Repnik iz Gradišča. »Nikakor še danes ne morem verjeti, da je naš Vinko padel. Nekaj let prej je odslužil vojsko, danes pa so ga ravno tisti, ki so ga prej učili, kako se mora boriti proti sovražniku, ubili. Ne morem vam popisati, kakšen udarec je to za mater, ki izgubi najmlajšega sina na pragu najlepše mladosti. To je tragedija za našo družino in ne moremo dojeti, da ga ni več. Naš Vinko je bil pravi veseljak, bil je priden in, ko smo doma gradili hišo, nam je pridno pomagal. Tudi na delovnem mestu v Tovarni usnja, v NTU, kjer je bil zaposlen, so ga imeli radi. Zdaj naenkrat pa takšna tragedija in žalost je ovila našo hišo.«

»Ko ste zvedeli za smrt vašega sina, je bil gotovo za vas to najhujši udarec v življenju?«

»Ne vem kaj naj bi vam rekla. Nimam besed. Za smrt sem zvedela preko Koroškega radia. Tisti dan me je Vinko iz Dravograda trikrat poklical po telefonu in ves dan sem se jokala. Ne vem, slutila sem, da nekaj ne bo dobro. Ko me je prejšnji večer poklical po telefonu, sem ga vprašala: »Vinko, ali se še bova videla?« On pa mi je dejal: »Mama, bodi brez skrbi. Ne skrbi zame, bova se še videla, sem dobro oborožen...« Vse bolj in bolj me je skrbelo in dejala sem mu: »Vinko drži se!« Potem pa kot, da bi nekaj slutila sem drugo jutro že ob petih vstala in se napotila k zdravniku. Med potjo so mi tekle solze, v skrbi za

A. Fanika Repnik: »Ne vem kako bom preživela to tragedijo...«

sinom. Ko sem šla mimo slovenjegraške bolnišnice, pa sem že slišala, da so v bolnico pripeljali ranjence in enega mrtvega. Ta je bil naš Vinko. Ne morem si misliti, da nas je doletela ta tragedija, ki je ne bomo mogli nikoli pozabiti. Dnevi in noči so vse daljši in ne morem vam povedati, kako je hudo, ko stopim v njegovo sobo in zagledam njegove stvari. Vse je nedotaknjeno in vedno si mislim, prišel še bo, toda ostal je tam in daroval svoje mlado življenje...«

Težka in pekoča bolečina je zasekala pregloboko rano v družino Repnikovih na Gradišču in ne bo nikoli zacelila. Pokojni Vinko, Željko in Bojan so žrtve, ki smo jih mnogo prezgodaj morali položiti v objem slovenski zemlji, za katero so se z nadčloveškimi napori borili prav oni.

F. J.

Pri cerkvi sv. Jošta na Paškem Kozjaku so v nedeljo, 2. junija ob navzočnosti številnih faranov blagoslovili 3 nove zvonove.

Žalostni spomini

V dneh straha in tesnobnih pričakovanj, ko je vojna vihra še divjala, smo pretreseni zvedeli, da je v bojih na mejnem prehodu Holmec padel naš sošolec Željko Ernoič.

Čeprav smo se skupaj z Željkom učili, da so grozodejstva kruta resničnost vojne, njegove smrti nikakor nismo mogli sprejeti. Za nobeno vojno danes ni opravičila. Tisti turbotni nedeljski popoldan nas je nekaj tvojih sošolcev Šole za prodajalce skupaj z razredničarko nemo stopalo v pogrebnem sprevodu za tvojo krsto. Ob vseh naših srečanjih, zad-

nje je bilo še pred dvema mesecema, si nikoli nismo utegnili vsega povedati, si izmenjati misli, se veseliti drug z drugim, toda ob tokratnem druženju so nam misli zastale, usta umolknila, le bolečina nam je parala srce in solze zalivale oči. V šoli smo bili tri leta nerazdružljivi prijatelji. Kot tvoja razredničarka sem vedno občudovala tvojo veliko delovno vnetje in zavzetost za izpolnjevanje vseh šolskih obveznosti, tvoj neizmeren življenjski optimizem, zlasti pa tvoj iskren prijateljski odnos do mene in sošolcev. Prav zaradi vse-

ga naštetega si bil med nami zelo priljubljen in spoštovan. Skupaj smo odraščali, se učili življenjskih modrosti in idealov, za katere smo prisegali, da je vredno živeti in se truditi. Že takrat smo vedeli, da sta življenje in človekovo dostojanstvo najvišji vrednoti in spoznali, da se vse dobro vrača z dobrim in hudo s hudim. Tudi ti, dragi Željko, si v tistem, za te usodnem trenutku, gotovo enako razmišljal, zato nisi dvignil puške prvi, kajti tvoja vest in srce ti tega nista dovolili. Vsem nam so se tokrat kot domine podirali ideali, ki smo jih židali skupaj v šolskih klopih. S tvojo smrtjo Željko, se nam je zrušil še zadnji.

Sprašujemo se ZAKAJ? Na kakšen način in kako dolgo še? Odgovora ne najdemo. Preprosto zato, ker ne obstoja. Zato smo še bolj ponosni nate stopali naprej v sprevodu, ki je vodil mimo žitnega polja proti pokopališču v Šmartnem. Pšenica se je že vila v klase, ki bo kmalu začelo zoreti. Tudi tvoje življenje je bilo kot klas, ki pa žal ne bo nikoli dozorel, kajti pokosili so ga rafali okupatorske puške.

Vse ganljive besede govornikov ob tvojem odprtem grobu, v zahvalo za tvojo žrtev svobodni domovini, me niso tako pretresle kot spoznanje, da se zadnjič poslavljam od svojega učenca, ki me je vedno tudi na svojem delovnem mestu sprejel z nasmehom na ustnicah in prijazno besedo.

Vsi vemo, da si žrtvoval svoje mlado življenje za komaj rojeno neodvisno in svobodno Slovenijo.

Željko, prižgali smo ti svečko in zdelo se nam je, kot da je ta tvoja svečka osvetlila eno od tisočerihi poti, ki vodijo v svobodno in samostojno državo Slovenijo. Zategadelj bomo še prižgali svečke na tvojem preranem grobu, ki naj bo našim znancem v spomin in opomin.

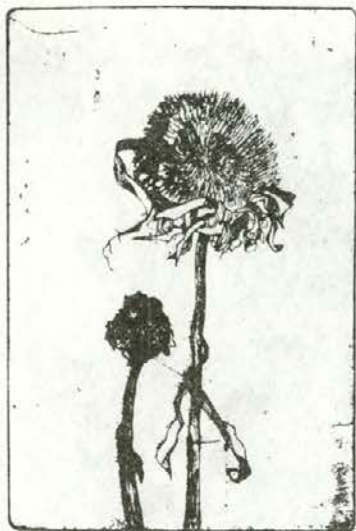
Marija Rotovnik, prof.
in sošolci
3. c. TP Slovenj Gradec

MILENINA PRVA ZBIRKA PESMI

REGRATOV CVET

MILENA CIGLER

V Slovenj Gradcu pri založbi Nika R. Kolarja je pred kratkim izšla zbirka pesmi Milene CIGLER z naslovom REGRATOV CVET. Predgovor je napisal pesnik Brane Gradišnik ml. Težko bi kdorkoli drug opisal njena dela bolj verodostojno, zato povzemam nekaj njegovih vtisov in misli:

»Všeč so mi iz več razlogov: ker objemajo življenje, ker so polne čistega, neprisiljenega optimizma, ker so po drugi strani napolnjene z realnimi in konkretnimi predmeti, dogodki, impresijami in osebam, ki so sami sebi zadosti in jih ni treba garnirati s polivko metafor ali filozofije ali kakega drugega pesniškega koda. So hvalnica življenja, in to tiste najbolj plemenite vrste, ki izraža ljubezen do življenja, kakršno je, ne pa kakršno naj bi bilo, da bi bilo po naši meri in okusu. Ne vem, to je, se mi zdi, prirojena plemenitost, ki je skorajda izgini-la iz naše poezije...«

Milena je svojo literarno pot začela v srednji šoli. Po tem so prišle v ospredje poklicne ambicije. Po končanem študiju agronomije v Mariboru je sprejela službo kmetijske pospeševalke v slovenjegraški zadrugi. Tu je z mladimi zadrugniki uredila glasilo Mladi orač in v njem objavila nekaj svojih pesmi. Med leti 1980 in 90 je delala na Zemljiški skupnosti v Dravogradu. Pri delu na terenu je videla marsikaj. Tragični prizori osamljenih starcev, lastnikov zapuščenih kmetij, so bili motivi njenih proznih del in pesmi. Leta 1985 se je spoznala s Tonijem, ki je postal navdih za njeno osebno, intimno izpoved.

Zbirko pesmi je načrtovala. Pravi, da bi lagala, če bi rekla, da na to ni mislila. Vsak, ki piše, si želi svoja dela tudi objaviti. Pot do I. zbirke pa ni lahka. Treba je bilo veliko delati, brati, se izobraževati. Za sabo ima dve literarni delavnici in tri literarne kolonije. Leta 1987 je bila izbrana za najboljšo pesnico na republiškem srečanju pesnikov začetnikov. Precej let pa že redno sodeluje v koroškem literarnem klubu.

Moram povedati, da sem knjigo prebrala »na dušek« in da se mi je ob tem odprlo veliko vprašanj o mojem lastnem življenju. Toplo jo priporočam vsem, ki boste kakor koli prišli do nje. Izšla je v 400 izvodih in je že skoraj razprodana. Kmalu pa lahko pričakujemo drugo zbirko, ki jo Milena že pripravlja.

Ida ROBNIK

RADO KORASA

Kmetje pozor!

RADO KORASA iz Mežice,
Partizanska 16, popravlja

- traktorje,
- vse kmetijske stroje,
- kardanske gredi,
- obnavlja kose za kosilnice,
- po želji nabavi in vgradi rezervne dele

**Pokličete lahko na telefonsko številko
(0602) 35-301 ali 31-084.**

CENE OGLASOV V VIHARNIKU

Za oglase, objavljene v Viharniku, veljajo cene:

— cela stran	4.000,00 din
— polovica strani	2.000,00 din
— četrтина strani	1.000,00 din
— osmina strani	500,00 din
— mali oglasi	100,00 din.

Uredništvo

V zadnjem času se je precej naših sodelavcev odločilo za samostojno dejavnost. Med njimi je tudi Peter Gregor, ki je pred kratkim odprl svoj lokal »Pod velbom« na tržnici v Slovenj Gradcu. Obiščite ga, prijazno vas bo postregel.

foto: F. Jurač

Avtor Peter Friebe

Jezikovna zmeda

Pravimo MIR
in največkrat mislimo
visoko oboroženo varnost.

Pravimo SVOBODA
in največkrat mislimo
brezmejni egoizem.

Pravimo RAZUMEVANJE MED
NARODI
in največkrat mislimo
samoveščno ošabnost.

Pravimo KRŠČANSTVO
in največkrat mislimo
gospodarsko blaginjo.

Pravimo LJUBEZEN
in največkrat mislimo
neomejno samouresničevanje.

Vse to nas spominja na Babilon.
Tudi naš čas ima
svojo jezikovno zmedo.

Iz nemščine prevedel
Viktor LEVOVNIK

Ko gledam ta svet

Strmim tja nekam v daljavo,
ne vidim sonca, ne poti pred sabo.
Temačna je pot, ki nekam me pelje.
Z bolečino v duši rad bi zakričal:
»Ljudje, kaj nam je res malo mar?«

Bežim od teh čudnih, tujih ljudi,
ljudi, ki so nekoč mi blizu bili.
Sem daleč od sveta, predaleč sem stran,
da mogel bi dati lepši jim jutri.
»Hej, ljudje,« milo prošnja mi zveni.

Zdaj gledam ta svet, ves v dim je ujet,
od dimnikov visokih, zastrupljen in bled
počasi umira.
Črn dim se vali od plinov, ki nas
zastrupljajo.

Zdaj gledam ta svet,
Pred očmi se mi ruši.
Nemo zazrem se v rdeče, sivo nebo.
Reke so mrtve, umirajo rože,
ljudje smo pa slepi, nič nam ni mar.

Andrej Lah

V nedeljo, 30. junija smo se na slovenjegraškem pokopališču poslovili od padlih udeležencev bojev na Holmcu in v Dravogradu Dušana Štumbergerja in Vincenca Repnika.

F. Jurač

Po končani vojni je marsikje ostala tako žalostna slika. Posnetek je iz Dravograda.

PREUREJENA TRGOVINA V ŠENTILJU

Kmetijska zadruga Ledina Slovenj Gradec je lepo uredila zadržno trgovino in gostinski lokal v Zadržnem domu v Šentilju pri Mislinji. S tem, da je ob trgovini še gostinski lokal se je v kraj vrnila živahnost in družbeno življenje, saj bo gostinski lokal odprt tudi ob nedeljah in praznikih, kjer se bodo lahko zbirali krajanje. Ureditvena dela trgovine in gostinskega lokala so znašali 450 tisoč dinarjev.

F. J.